
NÄYTTÄVIÄ KAULAKORUJA KERAMIIKASTA

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö

Muotoilun koulutusohjelma

Visamäki, syksy 2015

Tiia Tala

VISAMÄKI

Muotoilun koulutusohjelma
Lasi- ja keramiikkamuotoilu

Tekijä

Tiia Tala

Vuosi 2015

Työn nimi

Näyttäviä kaulakoruja keramiikasta

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön aiheena oli näyttävän keraamisen korun kehittäminen. Työn tavoitteena oli löytää sellainen massa, muoto ja työstötekniikka, joka mahdollistaa korun suuren mittakaavan, korun ollessa yhä käytettävä sekä näyttävä. Toisena tavoitteena oli välttää askartelumaista lopputulosta ja tehdä korusta niin eheä, että sitä voisi tarjota kohdehenkilölle.

Korun suunnittelun taustaksi selvitetään koru-käsitettä ja sitä miten suunniteltu koru sijoittuu koru-kenttään. Samalla tarkastellaan olemassa olevia näyttäviä koruja, joista ammennetaan näkökulmia toteutettavaan koruun. Työn aineistoina ovat sähköiset ja kirjalliset lähteet korun käsitteestä ja kentästä. Oikeaa tyyliä ja työstötapaa etsittiin erilaisilla muoto ja materiaaliteilla. Korun keveyttä kontrolloitiin paperisaven käyttämisellä. Oikean työstötekniikan ja materiaalin löytyessä toteutetaan lopulliset prototyypit.

Opinnäytetyön tuloksena syntyi kaksi prototyyppiä näyttävästä ja suurikokoisesta keraamisesta kaulakorusta. Valittua tyyliä ja tekniikkaa on tarkoitettu myöhemmin jatkokehittää monimuotoisemmaksi sarjaksi. Korujen on tarkoitus olla osa tulevaisuudessa perustettavan yrityksen tuotteistoa.

Avainsanat Keramiikka, koru, taidekoru, näyttävä

Sivut 43 s. + liitteet 2 s.

VISAMÄKI

Degree Programme in Design

Author

Tiia Tala

Year 2015

Subject of Bachelor's thesis

Imposing Ceramic Jewelry

ABSTRACT

The purpose of the thesis was to create and develop an imposing ceramic jewelry item. The purpose was to find the kind of a mass, shape and working technique which would enable a large size jewelry item. The jewel should be still wearable and imposing. Another purpose was to avoid the final result which looks like an untidy piece of craft. The jewel should be so entire that it could be provided to the target group.

The thesis contains the definition of the jewelry concept and the position of the designed jewelry in that concept. At the same time some other imposing jewelry were examined to gain inspiration to the piece of the designed jewelry. Literature and internet were used as sources for the study. The right style and working technique were searched with the help of different shape and material tests. The weight of the ceramic jewel was controlled with paper clay. The final prototypes were created after finding the right working technique and shape.

The result of the thesis included two final prototypes of imposing and large jewelry items. The selected design and technique are supposed to be further developed later into a more diverse jewelry series. The jewelry is supposed to be part of the product range in the company which might be established in the future.

Keywords Ceramics, jewelry, art jewelry, imposing

Pages 43 p. + appendices 2 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Keramiikka korumateriaalina	2
1.2	Menetelmät	2
1.3	Kysymysten asettelu.....	3
1.4	Viitekehys	4
1.5	Prosessikaavio	5
1.6	Rajaus ja tavoitteet	6
2	OLEMASSA OLEVIEN KORUJEN TARKASTELU SEKÄ TOTEUTETTAVAN KORUN KÄSITTEEN MÄÄRITTELY.....	6
2.1	Keraamiset korut	7
2.1.1	Keramiikkataiteilija Tuula Laukka – Sydän-koru	7
2.1.2	Hana Karim – Transitions 1, kaulakoru sekä olka-asuste	8
2.1.3	Hildur Yr – ”I am how I am” –kaulakoru	8
2.2	Muut näyttävät korut	9
2.2.1	Sarah Angold – Akryylikaulakoru.....	10
2.2.2	Elizabeth Staiger – Kaulakoru kierrätysmateriaalista.....	10
2.3	Etniset korut.....	11
2.3.1	Masai-heimon korut	11
2.3.2	Mursi-heimon korut	12
2.4	Tarkastelun johtopäätökset osaksi suunnittelua.....	13
2.5	Toteutettavan korun käsitteen määrittely	14
3	NÄYTTÄVÄN KERAAMISEN KORUN SUUNNITTELU	16
3.1	Kohderyhmä	16
3.2	Suunnittelun teemat.....	17
3.2.1	Perusmuodot korujen rakenteena.....	17
3.2.2	Orgaaniset muodot.....	18
4	NÄYTTÄVÄN KORUN KEHITTÄMIS- JA VALMISTUSPROSESSI – MATERIAALIN, MUODON JA TEKNIIKAN ETSIMINEN	19
4.1	Massat.....	19
4.1.1	Lasitteet	20
4.1.2	Paperisavi	21
4.2	Muodon ja oikean tekniikan etsiminen	22
4.2.1	Käsinrakentaminen perusmuodoilla	23
4.2.2	Nerikomi- ja marmorointitekniikka perusmuodoilla	24
4.2.3	Valusaveen kastaminen perusmuodoilla ja orgaanisilla muodoilla	28
4.2.4	Valusavitekniikka orgaanisilla muodoilla	30
4.2.5	Käsinrakentaminen perusmuodoilla ja orgaanisilla muodoilla	32
4.3	Viimeistely.....	36
5	NÄYTTÄVÄ KERAAMINEN KORU – PROTOTYYPIT	37
5.1	Muut korun osat	37
5.2	Hinnoittelu	38
5.3	Kuvat	39

6	ARVIOINTI.....	41
	LÄHTEET	42
	SÄHKÖISET LÄHTEET.....	42
	KUVALÄHTEET	43

Liite 1 Parhaat käytetyt massat

Liite 2 Käytetyt lasitteet

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön aihe on syntynyt halusta kehittää näyttäviä ja suurehkoja kaulakoruja keramiikasta. Ihmisellä on aina ollut tarve koristella itseään ja korut ovat siinä merkittävässä roolissa. Opinnäytetyön yksi pyrkimys on vastata tuohon tarpeeseen ja samalla tarkoitus on viedä keramiikka ja keraamiset korut uudelle tasolle.

Usein keraamiset kaulakorut ovat kooltaan pieniä, riipusmaisia kaula- ja korvakoruja tai sormuksia. Tässä työssä on tarkoitus haastaa keramiikka materiaalina ja viedä keraamiset korut suurempaan mittakaavaan. Suurehkon keramiikkakorun valmistus on haasteellinen niin materiaalin painon, korun muodon kuin käytettävyydenkin kannalta. Tämän vuoksi työn teemana on testata ja kehittää, kuinka luoda näyttävä ja kookas keraaminen kaulakoru niin materiaalin kuin muodonkin osalta.

Suunniteltavan ja toteutettavan korun teossa pyritään sen verran suureen mittakaavaan, että se on jo osa asua. Tarkoituksena on kehitellä iso, näyttävä, kantajansa tyyliin ja asuun asennetta tuova koru, asun kiinnekohta. Koru, joka kokonsa ja rakenteensa puolesta on niin merkittävässä osassa asua, että se luo asun tyylin rungon, asusteen tavoin.

Esteettisyys ja visuaalisuus ovat keskeisiä näyttävien korujen suunnittelussa. Muoto- ja materiaalitestien rinnalla kulkee korun suunnittelu luonnoksin visualisoimalla korun välittämää tunnelmaa sekä rakennetta. Suunnittelun taustalla tarkastellaan myös jo olemassa olevia koruja. Ne voivat olla joko keraamisia koruja, muita korumuotoilijoiden tuotteita, muotokoruja tai etnisiä koruja. Taustatarkastelun tarkoituksena on pohtia korujen teknisiä seikkoja, kuten mahdollista painoa ja materiaaleja sekä korun rakennetta. Taustatarkastelussa pohditaan myös korun herättämiä ajatuksia. Näitä pohdintoja peilataan suhteessa keraamisen korun suunnitteluun ja tekoon.

Tarkoitus on selvittää miten keramiikasta voidaan tehdä näyttävä ja tyylikäs taidekoru. Mihin kokoluokkaan keraaminen koru on mahdollista tuoda, jotta sitä on mahdollista vielä pitää yllä? Näyttävä ja miellyttävän lopputulos etsitään materiaali- ja muotokokeilla. Valitulla tekniikalla toteutetaan korun prototyyppi. Keraamiset näyttävät korut tulevat olemaan mahdollisesti tulevaisuudessa perustettavan keramiikkayrityksen tuotteistoa, joten tuotteen suunnittelu ja kohderyhmän määrittäminen sekä tuotteen hintaluokan kartoittaminen on myös tärkeä osa opinnäytetyötä. Työssä sivutaan myös korumaailman käsitteistöä tarkoituksena sijoittaa toteutettava keraaminen koru omalle paikalleen korumaailmassa.

1.1 Keramiikka korumateriaalina

Keramiikan haasteellisuuden vuoksi herää kysymys, miksi juuri keramiikka materiaaliksi näyttävälle korulle? Kysymykseen voi vastata muutamalla näkökulmalla. Päällimmäisenä näkökulmana on materiaalin outous ja uniikkisuus korumateriaalina. Koruja on maailmassa runsain mitoin, halpatuotantokoruista arvomateriaalikoruihin sekä taidekoruihin, mutta keramiikka tuo koruun erilaisen ulottuvuuden. Keraaminen koru erottuu muiden joukosta sen materiaalin uniikkiuden vuoksi. Tämän työn myötä, myös korun kokoluokka saa erilaisen näkökulman. Outo ja epätyypillinen korumateriaali, sekä korun koko, mahdollistaa korun yksilöllisyyden niin muiden korujen joukossa kuin myös kantajansa yllä.

Keraamiset asiat ja esineet mielletään usein joko osaksi taidetta, esimerkiksi veistosten muodossa, tai osaksi arkea esimerkiksi astioina tai kaakeleina. Keramiikkamuotoilun vieminen koruna suureen mittakaavaan, tuo korulle ikään kuin veistoksellisen ulottuvuuden ja näin kantajalleen tunteen pitää yllään taidetta. Kooltaan pieniä keramiikkakoruja on olemassa paljon, mutta suuremmat veistokselliset keraamiset korut ovat harvinaisempia. Tämän voi havaita tarkastelemalla keraamisten korujen tarjontaa. Keraamisen korun viemisessä isoon mittakaavaan on mielenkiintoinen mahdollisuus erilaiselle korumuotoilulle.

Materiaali on haastava sen rikkoutumisherkkyuden, painon ja epävarman käyttömukavuuden vuoksi, mutta massan kehitettävyys, muokattavuus ja muodon työstämisen moninaisuus mahdollistavat keramiikan käytön myös korumateriaalina. Tässä opinnäytetyössä suunniteltavan korun on tarkoitus olla käytettävä, mutta silti kuin veistos kantajansa yllä, joten koru ei välttämättä sovellu jokapäiväiseen käyttöön. Muodon luominen ja veistoksellisuus on ominaista keramiikalle ja tällöin korua työstäessä siihen voi luoda erilaisia ulottuvuuksia. Myös käsityön leima on keraamisella korulla suuri.

1.2 Menetelmät

Korun suunnitteluun haetaan ajatuksia ja tukea olemassa olevia koruja havainnoimalla. Havainnoinnin keinoin tarkastellaan johdonmukaisesti korujen tiettyjä ominaisuuksia ja tehdään systemaattisesti päätelmiä korujen rakenteesta, tyylistä sekä oletetusta painosta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 204). Tarkastelu toteutetaan pääosin sähköisiä lähteitä käyttäen. Näiden havaintojen pohjalta ilmentyneet ajatukset otetaan mukaan toteutettavan korun suunnitteluun ja tekoon.

Valmistus- ja suunnitteluprosessissa pääpaino muodon, tekniikan ja materiaalin osalta, on käytännön kokeilussa. Keramiikka, suurikokoisen korun materiaalina, on painavaa, minkä vuoksi valittua massaa kevennetään paperilla. Samalla tarkastellaan paperisaven ominaisuuksia sekä mahdollisuuksia. Lopullista tekniikkaa ja muotoa etsitään erilaisia tekniikoita ja tyylejä vapaasti kokeillen, jotta löydetään miellyttävä lopullinen työstötapa sekä ilmaisu. Valmistus- ja suunnitteluprosessin aikana käytetään osittain myös

kirjallisia ja sähköisiä lähteitä, mutta pääpaino pysyy käytännön prosessissa ja sitä kautta syntyneissä havainnoissa.

1.3 Kysymysten asettelu

Opinnäytetyöllä etsitään vastausta seuraaviin kysymyksiin:

Pääkysymys:

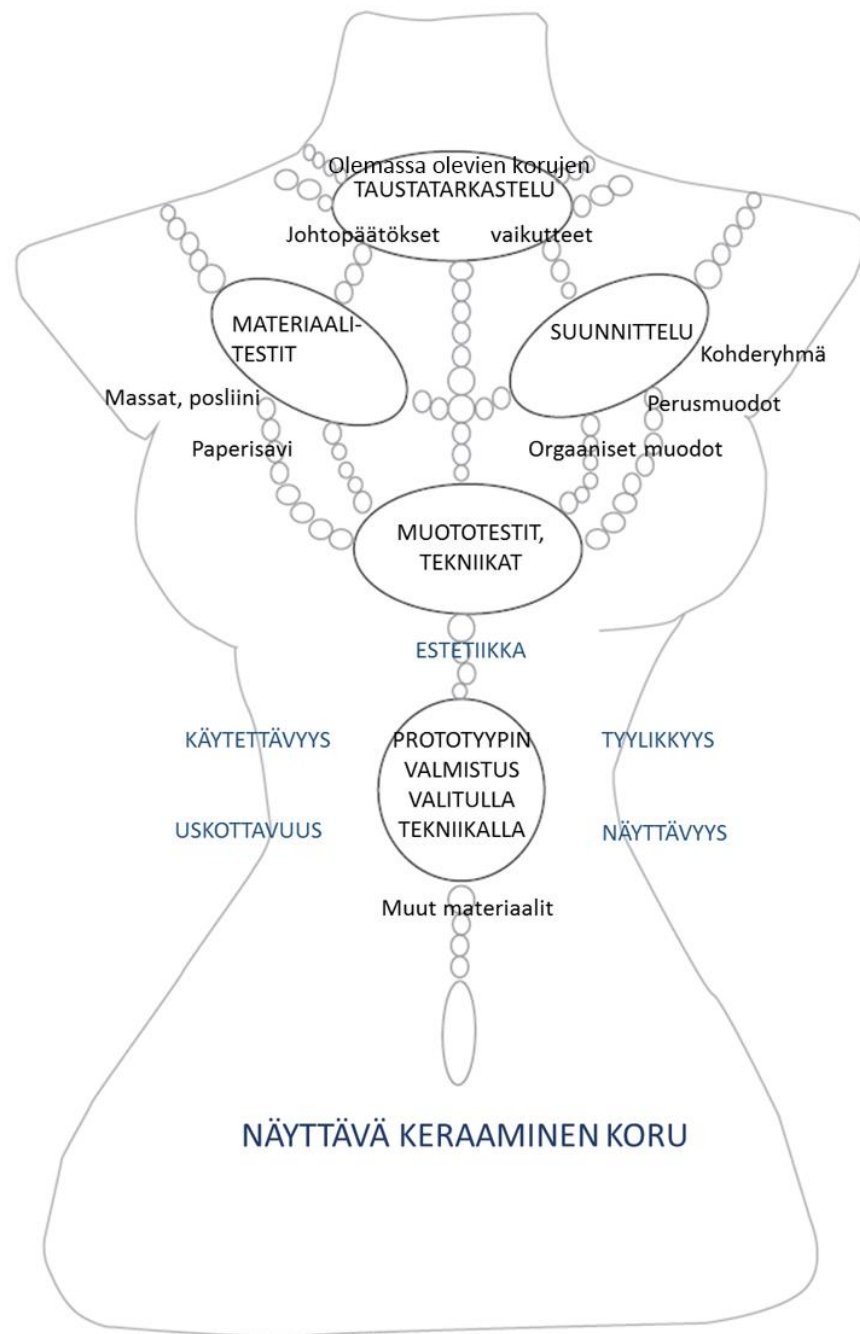
- Millainen on toimiva ja näyttävä keraaminen koru?

Alakysymykset:

- Millainen savimateriaali ja muoto mahdollistavat näyttävän ja käytettävän korun?
- Miten olemassa olevien korujen tarkastelussa tehdyt havainnot vaikuttavat lopputulokseen?
- Mikä on toteutettavan korun käsite ja mihin se sijoittuu korukentässä?

Kysymyksiin haetaan vastausta pääosin käytännön prosessin ja siitä tehtyjen havaintojen kautta. Osin tukeudutaan myös kirjallisiin sekä sähköisiin lähteisiin muun muassa taustatutkimuksen ja massakokeiden osalta.

1.4 Viitekehys

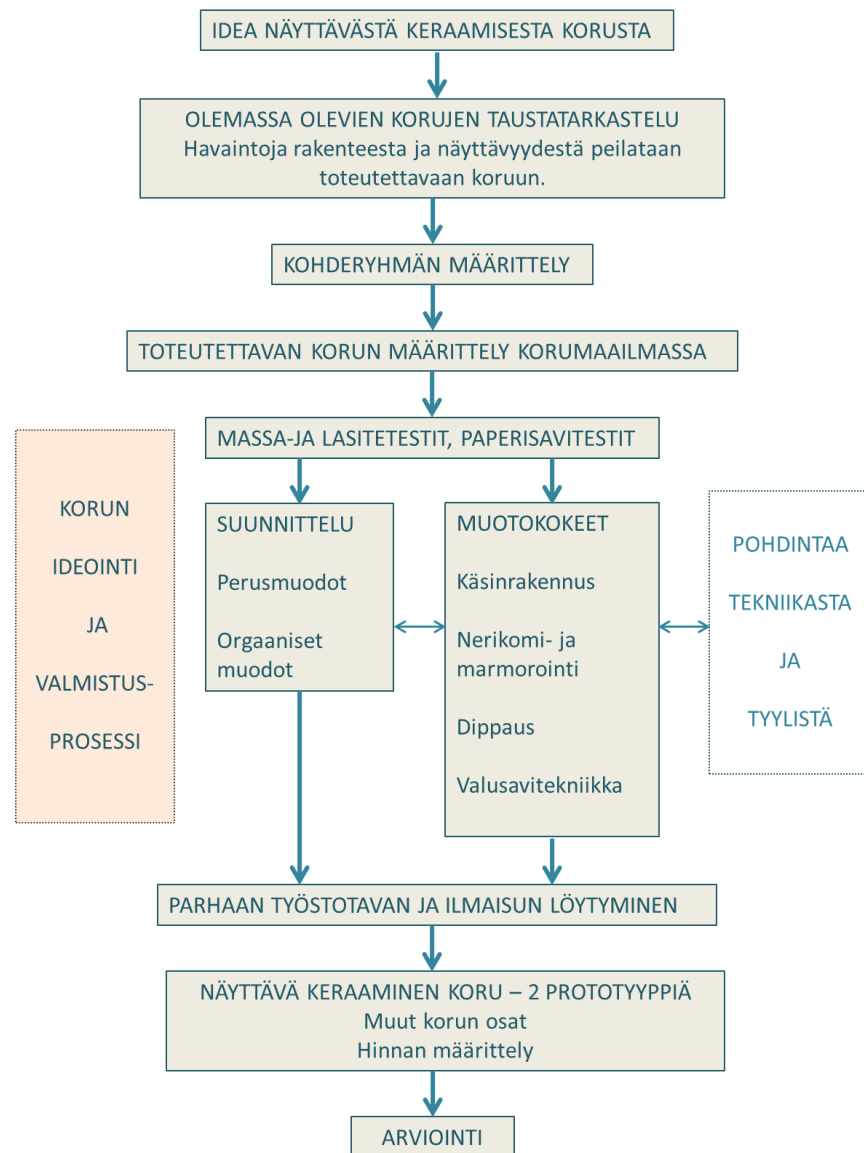
Kuvio 1. Viitekehys

Viitekehystä (kuvio 1) luetaan ylhäältä alaspäin. Viitekehyksestä ilmenee opinnäytetyön aiheen, keraamisen näyttävän korun suunnittelun ja prosessin runko. Prosessin myötä saadaan vastaukset myös aiemmin aseteltuihin kysymyksiin. Prosessi alkaa olemassa olevien korujen tarkastelulla, jolloin arvioidaan muun muassa korujen puhuttelevuutta ja teknisiä seikkoja. Nämä pohdinnat mielessä pitäen aloitetaan keraamisen korujen suunnittelu ja määritellään kohderyhmä. Suunnitelmat kulkevat yhdessä materiaali-, tekniikka- ja muotokokeiden kanssa, jolloin kartoitetaan erilaisia vaihtoehtoja korun toimivuuteen ja esteettisyyteen nähden.

Kokeiden myötä valikoituu tähän työhön miellyttävin tekniikka ja sitä käytetään toteutetaan 1-3 prototyyppiä suunnitellusta sarjasta. Tällöin astuu kuvaan myös korujen muut materiaalit kuten ketjut ja nauhat. Lopputuloksesta on tavoitteena tulla tyylikäs, uskottava, näyttävä ja käytettävä keraaminen koru.

1.5 Prosessikaavio

Näyttävän keraamisen korun suunnittelu (kuvio 2) alkaa olemassa olevien korujen taustatarkastelulla, jolloin koruja havainnoidaan johdonmukaisesti. Havaintojen myötä syntyy pohdintoja sekä näkökulmia toteutettavaan korun suunnitteluun. Näyttävälle koruille määritellään kohderyhmä sekä koru sijoitetaan omalle paikalleen korukentässä. Korun suunnittelu- ja valmistusprosessi kulkevat rinnakkain koko prosessin ajan. Prosessin myötä valitaan parhain ilmaisu ja työstötekniikka näyttävälle keraamiselle korulle. Valittu tekniikalla toteutetaan keraamisen korun prototyytit.

Kuvio 2. Prosessikaavio.

1.6 Rajausta ja tavoitteet

Opinnäytetyön tavoitteena on suunnitella näyttävä ja tyylikäs keraaminen korusarja ja toteuttaa suunnitellusta sarjasta 1-3 prototyyppiä. Tarkoituksena on löytää sopiva ja miellyttävä tekotapa niin muodoltaan, rakenteeltaan, kuin materiaaliltaan. Prototyypille on tarkoitus kehittää ominainen tyyli, jota voi myöhemmin jatkokehittää tuotteeksi. Tarkoituksena on luoda sellainen tuote, että lopputulos on eheä, tyylikäs, käytettävä ja uskottava. Tavoitteena on välttää askartelumaista lopputulosta ja tehdä jo prototyypistä niin laadukas ja eheä, että sitä voi tarjota mahdolliselle asiakkaalle tai kohderyhmälle.

Tuotteet tulevat olemaan luonteeltaan uniikkeja, mutta kuitenkin osin kaupallisia, ajatellen tulevia mahdollisia asiakkaita. Materiaali- ja muotokokeiden lisäksi opinnäytetyöhön kuuluu kohderyhmän, sekä alustavan hinnan määrittely. Koruista otetaan myös niiden käyttöä havainnollistavat kuvat.

Vastaavien tuotteiden on tarkoitus olla osa myöhemmin perustettavan yrityksen tuotteistoa. Jotta tuote saisi näkyvyyttä, on valmiita tuotteita tarkoitus saada esille esimerkiksi tuotelahjoituksena jollekin julkisuudessa esiintyvälle henkilölle tai artistille. Vaihtoehtona näkyvyyteen on myös jokin yhteismuotinäytös tai galleriaesittely. Näkyvyyden tavoittelu on rajattu opinnäytetyön ulkopuolelle, kuten myös tulevaan yritykseen liittyvät asiat esimerkiksi liikeidea, jotta toimivan kokonaisuuden suunnitteluun ja kehittelyyn jää tarpeeksi tilaa.

2 OLEMASSA OLEVIEN KORUJEN TARKASTELU SEKÄ TOTEUTETTAVAN KORUN KÄSITTEEN MÄÄRITTELY

Suunnittelua pohjustaa taustatarkastelu erilaisista näyttävistä koruista sekä koruista, jotka voi luokitella taidekoruiksi. Taustatarkastelun kohteiksi on valikoitunut koruja tai asusteita eri näkökulmista tarkastellen, sivuten toteutettavan keraamisen korun tyyliä.

Taustatarkasteluun on valikoitunut eri materiaaleista tehtyjä koruja, joita voisi joko tyyliensä tai kokonsa puolesta luonnehtia näyttäväiksi koruiksi tai taidekoruiksi. Koruja leimaa myös käsityön leima materiaalina sekä tekotapansa vuoksi. Tarkastelun alle valikoituneet esimerkit omaavat jonkin verran toisistaan poikkeavat kohderyhmät ja käyttöperiaatteet. Osa koruista on käsityökoruja tai taidekoruja, osa etnisiä koruja. Valikoituneet korut ovat pääosin kaulakoruja tai asusteiksi luokiteltavia koruja sillä periaatteella että toteutettavat keraamiset korut sijoittuvat pääosin myös kaulan ja rintalastan alueelle tai osaksi asustetta.

Taustatutkimuksen tarkoitus on havainnoida valittujen korujen ominaisuuksia niin teknisestä näkökulmasta, pohtien esimerkiksi materiaalia, arvioitua painoa, kokoa ja rakennetta, kuin myös visuaalista näkökulmaa ajatellen, esimerkiksi mikä korussa puhuttelee vai puhuttelee mikään. Taustatar-

kastelussa syntyneitä pohdintoja peilataan keraamiseen korusarjan suunnittelussa huomioituja seikkoja mahdollisesti hyödyntäen tai välttäten, niin teknisessä kuin visuaalisessakin mielessä.

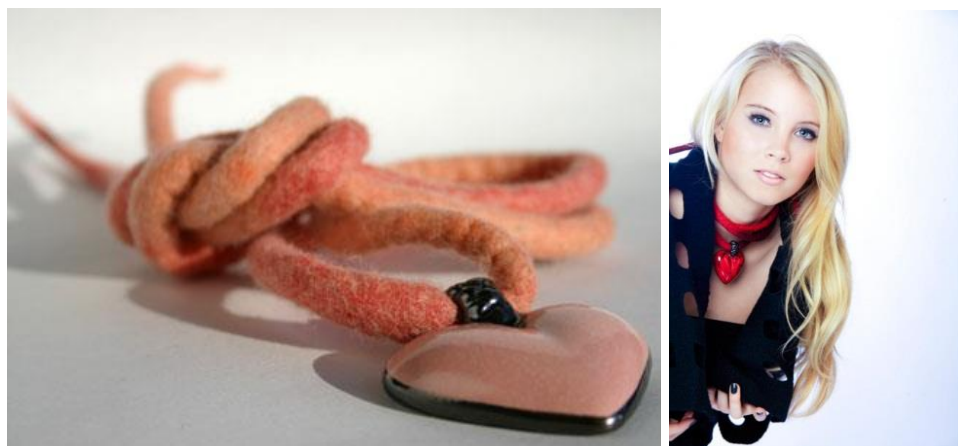
2.1 Keraamiset korut

Taustatarkasteluun sisältyy osaksi luonnollisesti keramiikasta luotuja koruja. Tutkittavat keraamiset korut on valittu hahmottamaan toteutettavan korun maailmaa ja antamaan näkökulmaa, sekä esimerkkiraameja, niin mahdolliseen tekniikkaan, rakenteeseen kuin muotokieleenkin keraamisen korun osalta.

2.1.1 Keramiikkataiteilija Tuula Laukka – Sydän-koru

Keramiikkataiteilija Tuula Laukan käsityökorut ovat värikylläisiä, siten myös näyttäviä. Sydänriipukset ovat muunneltavia ja monikäyttöisiä pitkien vaihdeltavien nauhojen vuoksi (kuvat 1). Sydänriipukseen saa joko huovutetun, silkkisen tai nahkaisen nauhan, jonka asettelua voi muokata halumallaan tavalla. Tämä mahdollistaa korun muuntamisen yksilöllisesti eri käyttötarkoitukseen. Nauhat ovat sävy sävyyn keraamisen sydämen kanssa, jolloin kokonaisuus on yhtenäinen. (Tuula Laukka n.d.)

Laukan sydänriipukset tuovat kantajansa asuun iloisen väritehosteen. Intensiivisen värin lisäksi helppo muunneltavuus on korun yksi valttikorteista. Keraaminen osa jää korussa pieneksi, 6 cm x 6 cm, verrattaessa pitkään, leveään nauhaan (Tuula Laukka n.d). Kokonaisuus on silti hallittu. Pienen keraamisen osan ja runsaahkon huopa-, silkki- tai nahkanauhansa vuoksi koru lienee keveä ja kantajalleen miellyttävän tuntuinen nauhojen säätämismahdollisuuksien vuoksi.

Kuva 1. Tuula Laukan Sydän-koru huovutetulla nauhalla. (Tuula Laukka n.d)

2.1.2 Hana Karim – Transitions 1, kaulakoru sekä olka-asuste

Hana Karim on slovenialainen taiteilija, joka yhdistää keraamisiin koruihinsa erilaisia materiaaleja luoden mielenkiintoisia, käytettäviä taideteoksia. Korujen aiheet syntyvät luonnosta ja luovasta prosessista, mikä ilmenee sävyissä, materiaaleissa sekä muodoissa. (Hana Karim n.d.)

Karimin Transitions 1 -kaulakorut ja olka-asusteet (kuva 2) luovat mielenkiintoista vuoropuhelua herkin ja kovan materiaalin kesken. Sulkien ja keramiikan yhdistäminen takaa näyttävän lopputuloksen kantajalleen korun olematta kooltaan kovin suuri. Hallittu graafinen muoto ja sulkien asettelu tekee lopputuloksesta viimeistellyn ja siistin. Korut ovat rakenteeltaan herkkiä, mutta asenteellisia koruja. Keraamisten korujen muoto, rakenne tai korun vieminen kaulasta olkapäälle luo mielenkiintoisen lopputuloksen ja mahdollisuuden säväyttää käyttäjänsä asua.

Kuva 2. Hana Karim – Transition 1, oikealla kaulakoru ja vasemmalla olka-asuste. (Hana Karim n.d.)

2.1.3 Hildur Yr – ”I am how I am” –kaulakoru

Hildur Yr on islantilainen korutaiteilija, joka etsii yllättäviä ja mielenkiintoisia materiaaleja, joita yhdistelee koruissaan. Hildur Yr saa inspiraationsa luonnosta, orgaanisista muodoista, niin kauniista kuin karuistakin ja työskentelee usein tietämättä täysin millainen lopputulos tulee olemaan. Tämä työskentelyajattelu näkyy hänen koruissaan jotka ovat kauniita ja karuja samanaikaisesti. (Hildur Yr n.d.)

Hildur Yr:n kaulakorussa ”I am how I am” (kuva 3) on yhdistetty valkoista keramiikkaa ja tummaa, ruostuneen näköistä ketjua. Keraamiset osat on tehty todennäköisesti dippaamalla kangasta tai nauhaa saveen ja aseteltu

muotoonsa. Keraamisten osien, hieman sattumanvarainen ja elävä pyöreys tuo kokonaisrakenteeseen hyvin orgaanisen vaikutelman. Tähän yhdistetty rosainen ketju tekee kokonaisuudesta ronskin ja mielenkiintoisen. Ketju on aseteltu keraamisiin osiin näkyvillä lenkeillä ja ketjun rautalangasta taivuttamalla tehty lukkokin on osaltaan näyttävä, kaikessa yksinkertaisuudessaan.

Koru on kooltaan keskiluokkaa, se on näyttävä, eikä liene liian painava käyttäjälleen. Todennäköisesti koru on luotu enemmän taidekoruksi, kuin käyttökoruksi, vaikka sen käytettävyys on myös mahdollista. Korussa puhuttelee sen orgaaninen ja sattumanvarainen muoto sekä ronski materiaalien yhdistely.

Kuva 3. Hildur Yr – ”I am how I am” kaulakoru. (Hildur Yr n.d.)

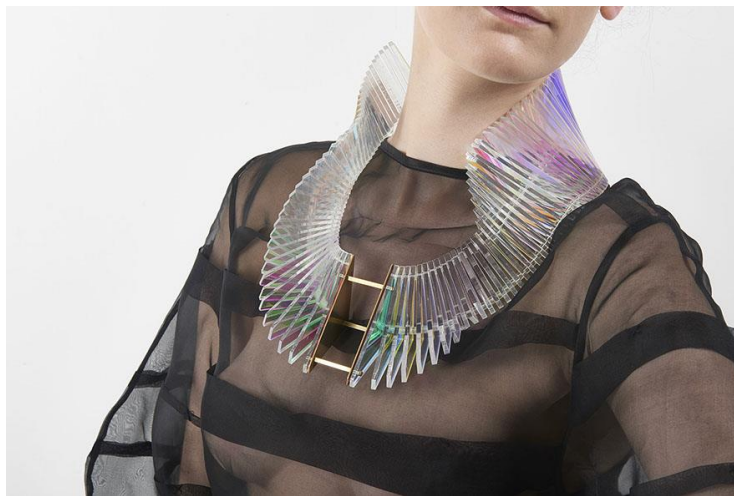
2.2 Muut näyttävät korut

Taustatutkimukseen on valikoitunut myös muista materiaaleista luotuja koruja. Seuraavat korut ovat valikoituneet kiehtovan muotokielensä, tai näyttävyytensä vuoksi pohjustaen suunniteltavan korusarjan tyyliä tai rakennetta.

2.2.1 Sarah Angold – Akryylikaulakoru

Sarah Angold on englantilainen muotoilija, joka luo veistoksellisia tuotteita laserleikatusta akryylista omintakeisella tyyllillään. Hänen tuotteistonsa kuuluu niin akryylista valmistetut korut kuin valaisimetkin. Angoldin tyyli on teollisen moderni, mutta huolellisen pikkutarkka. (Sarah Angold n.d.)

Angoldin akryylikaulakorussa (kuva 4) on särmikästä struktuuria. Se on luotu akryylipalasioista, jotka muodostavat veistoksellisen linjan. Akryylin uudenlainen, kolmiulotteinen, käyttö korumateriaalina tuo kantajalleen modernin ja tyylikkään lisän. Kaulusmainen koru on muotoiltu niin, että se lie-nee käyttäjänsä yllä miellyttävä, eikä todennäköisesti tunnu lainkaan painavalta. Korussa puhuttelee sen veistoksellinen, selkeä muotoilu, kauluk-sellisuus, sekä tutun materiaalin näkeminen uudella tavalla.

Kuva 4. Sarah Angold – Kaulakoru laserleikatusta akryylista. (Sarah Angold n.d.)

2.2.2 Elizabeth Staiger – Kaulakoru kierrätysmateriaalista

Elizabeth Staiger on korutaiteilija, joka luo koruja, sekä muita käyttö- ja taide-esineitä erilaisista materiaaleista. Staigerin tuotteissa yhteistä on rön-syilevä mutta hillitty muoto ja materiaalien elävyys. (Elizabeth Staiger n.d.)

Staigerin kaulakoru (kuva 5) on tehty punoen kierrätetystä muovijohdosta. Rakenteeltaan koru on runsas mutta ”hengittävä” eläväisyytensä vuoksi. Korua voisi luonnehtia myös kaulukseksi tai asusteeksi. Käyttäjälleen se on suurempi osa asua, kuin pelkkä perinteinen kaulakoru, sillä koru ylettyy yli hartioiden. Muovimateriaalinsa vuoksi se on myös kevyt. Staigerin korussa puhuttelee arkisen materiaalin työstö kauniiksi mutta särmikkääksi raken-nelmaksi. Koru on rön-syilevän runsas, mutta hallittu kokonaisuus. Myös sen kierrätysnäkökulma tuo eettistä ulottuvuutta korumailmaan.

Kuva 5. Elizabeth Staiger – Kaulakoru / kaulus kierrätysmuovista. (Elizabeth Staiger n.d)

2.3 Etniset korut

Etniset korut on valittu osaksi taustatarkastelua runsautensa ja vahvan visuaalisen ilmeensä vuoksi. Myös käsityön leima kuvaa etnisiä koruja olennaisesti. Etniset korut toimivat osaltaan myös status- ja heimosymboleina kuten myös suurena osana asukokonaisuutta asusteen tavoin.

2.3.1 Masai-heimon korut

Keniassa elää tunnetuimpiin afrikkalaisiin heimoihin kuuluva Masai-heimo. Heimo tunnistetaan muun muassa punaisista vaatteistaan ja värikkäistä koruista. (Masai association n.d.)

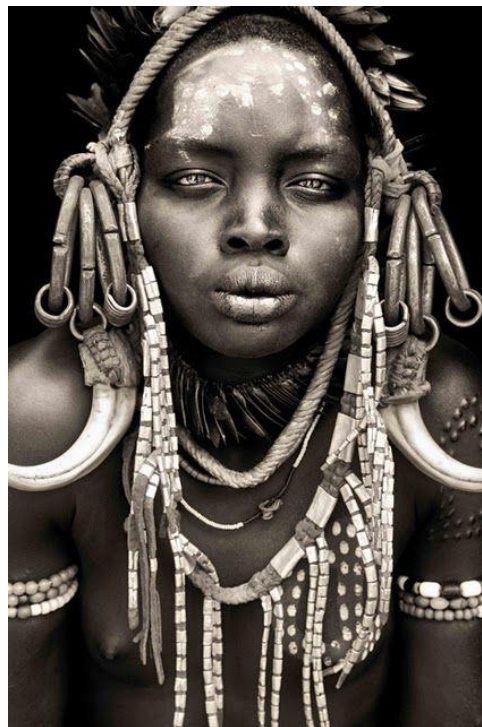
Masai-korut (kuva 6) ovat runsaita ja suuressa osassa asua. Korut on punottu erivärisistä helmistä ja punokset kiertävät runsain kierroksin kaulan ympäri peittäen rintalastan alueen ja hartiat. Punoskoruja on aseteltu koristamaan myös päätä ja osittain kasvoja. Eriväriset helmikirjailut muodostavat koruun raitoja sekä geometrisiä perusmuotoja. Toteutettavaa keraamista korua ajatellen Masai-koruissa puhuttelee korujen ja punosten runsaus, korun olemus suurena osana asua, perusmuodot sekä värikylläisyys, jota tulisi tässä keraamisessa korusarjassa toteuttaa nerikomi-tekniikalla.

Kuva 6. Masai-heimon esimerkkikoruja. (Masai association n.d.)

2.3.2 Mursi-heimon korut

Mursi heimo elää Etiopiassa. Heimon perinnekoruihin (kuva 7) kuuluu muun muassa sarvet ripustettuina esimerkiksi kasvojen kummallekin puolelle, nauha- ja nahkapunokset, sekä naisilla savilaatta venyttämään alahuulta. Koruissa puhuttelee niiden primitiivisyys ja suuret, selkeät elementit, kuten savikiekkokko ja sarvet. Myös niin sanotut kiinnikerenkaat ovat näyttäviä.

Kuva 7. Perinteinen Mursi-koru. (Mursi Tribe n.d.)

2.4 Tarkastelun johtopäätökset osaksi suunnittelua

Taustatarkastelussa (taulukko 1) päällimmäisenä ajatuksena esteettisestä näkökulmasta ilmenee runsaus ja korun hallitsevuus asukokonaisuudessa. Koru voi olla käytännöllisyydeltään ja ulkonäöltään luonnehdittavissa myös taidekoruksi. Useissa tarkastelun alla olevissa koruissa koru muodostuu pienemmistä osista suuremmaksi rakenteeksi. Tämä ajatusmalli tulee osaksi myös toteutettavaa korua. Korun koon kasvaessa suuremmaksi ja sitä myöden painavammaksi, on huomioitava korun painon jakautumisesta tasaisesti, jotta korun käyttö ei tule kantajalleen epämukavaksi. Hildur Yr:n koru osoitti, että myös kiinnitysmekanismi voi olla näyttävänä osana korun kokonaisilmeessä. Etnisten korujen runsaus ja värikylläisyys taas inspiroi värien kokeilua osana korun ilmettä. Tämä ajatus pohjustaa nerikomi-tekniikan käyttöä korussa.

Vältettävää korun suunnittelussa on liian selkeä esittävyys, epämukavuus, sekä liian pieni koko. Painavasta materiaalista tehdessä tulee välttää myös painon liika keskittyminen yhteen kohtaan, jolloin sen käytöstä tulee epämukavaa korunauhan tai vaijerin puretuessa kaulalle.

Taulukko 1. Taustatarkastelun havainnot

KORUJEN TAUSTATUTKIMUS				
	Mikä	Oletettu kohderyhmä	Materiaali-rakenne-koko	Oletettu paino
Keraamiset korut	Keramiikkataiteilija Tuula Laukka, Sydän-koru	Käsityötä arvostavat naiset, esim. 30-60 v.	Keraaminen sydänriipus, 6cm X 6cm, pitkällä huopa, silkki tai nahkanauhalla.	Keveähkö . Kantajalleen mukava leveiden nauhojen vuoksi.
	Hana Karim, Transitions 1 - Kaulakoru ja olka-asuste	Asuihin ja asusteisiin persoonallisuutta ja näyttävyyttä haluavat 20-35 v. naiset	Mustat ja metallisävyiset keraamiset "levyosat", sulat ja ketjut	Keveähkö ohuen rakenteensa sekä sulkien vuoksi.
	Hildur Yr, "I am how I am" - sarjan kaulakoru	Taidetta ja taidekoruja arvostavat	Valkoiset keramiikkarinkulat ja n. 1 cm paksu ruosteinen ketju	Painoa jonkin verran ketjun ja keramiikan vuoksi. Silti käytettävä.
Muut design- / taidekorut	Sarah Angold - Kaulakoru laserleikatusta akryylista	Modernin ja näyttävän tyylin omaavat, designiä arvostavat naiset 25-35 v	Laserleikattu akryyli. Kookas, mutta rakenteensa vuoksi käytettävä. Veistoksellinen	Ei kovin painava. Paino jakautuu tasaisesti.
	Elizabeth Staiger - Kaulakoru / kaulus kierrätysmuovista	Näyttävyyttä asuunsa haluavat ja kierrätystä arvostavat n 20-30v naiset	Punottua kierrätysmuovijohtoa. Ulottuu yli olkapäiden. Runsas.	Keveä muovijohto ja painon jakautuminen kaikkialle.
Etniset Korut	Masai-heimon korut	Masai-heimo	Punotut helmet ja helminauhut. Runsaus, geometriset muodot.	Runsas helmien määrä painaa jonkin verran. Paino jakautuu tasaisesti.
	Mursi -heimon korut	Mursi-heimo	Pään ja osittain kaulan alueella. Sarvet ja muut elementit, nauhat.	sarvien ja renkaiden paino.

Mikä	Käytettävyys/ käyttötarkoitus	Puhuttelevuus	Huomioita toteutettavaan statement koruun	
			Harkittavaa	Vältettävää
Keramiikkataiteilija Tuula Laukka, Sydän-koru	Arki- tai juhlaikäyttöön. Muunneltavuutta nauhojen vaihtamisella tai asettelulla.	Runsaat intensiiviset väri vaihtoehdot. Korun muokattavuus nauhoilla.	Kokonaisuuden muunneltavuus ja näyttävyy. Materiaalien yhdistäminen.	Liian selkeä symboliikka (sydän). Keraamisen osan pieni koko.
Hana Karim, Transitions 1 - Kaulakoru ja olka-asuste	Arki- tai juhlaikäyttöön luomaan asuun näyttävän lisä.	Näyttävä statement-asuste. Luo kantajalleen särmää. Materiaalien yhdistäminen.	Mielenkiintoisten materiaalien yhdistäminen, hallitut sävyt. Rakenne.	Koru voisi olla kooltaan suurempikin.
Hildur Yr, "I am how I am" - sarjan kaulakoru	Taidekoru. Taide-esineeksi tai käytettäväksi silloin, kun haluaa sävyttää asuaan.	Ronski, orgaaninen rakenne. Materiaalien kiintoisa ja rosoinen yhdistelmä.	Orgaaninen rakenne, muodon sattumanvaraisuus, kiinnitysrakenteen rentous	mahdollinen epämuukavuus kantajalleen.
Sarah Angold - Kaulakoru laserleikatusta akryylista	Käytettäväksi juhliin tai silloin kun haluaa tuoda asuunsa modernia näyttävyyttä	Materiaalin uudenlainen käyttö, veistoksellisuus, miellyttävä muotoilu	Kaulusmaisuu, veistoksellinen sruktuuri, linjakuus	
Elizabeth Staiger - Kaulakoru / kaulus kierrätysmuovista	Tilaisuuksiin, joissa haluaa asukokonaisuuteensa näyttävyyttä. Taidekoru	Punottu, runsas mutta kaunis hallittu rakenne. Kierrätysmateriaali.	rakenne korusta asusteeksi. Kierrätysmateriaalin mahd. hyödyntäminen osaksi.	Mahdollinen epämuukavuus kurkun kohdalla.
Masai-heimon korut	Arki, seremoniat.	nauhojen runsaus, värikylläisyys, muodot.	runsaasti pieniä osia, geometrisiä muotoja, värit nerikomiteknikalla.	Liian sekavat värit
Mursi -heimon korut	Arki, seremoniat.	Primitiivisyys, selkeät muodot elementeissä: sarvet ja savikiekot	isot elementit, sarvien muoto, näyttävät kiinnikkeet. Koruajatus pään alueelle.	Epäsiisteys visuaalisuudessa.

2.5 Toteutettavan korun käsitteen määrittely

Suunniteltaessa ja valmistettaessa näyttävää keraamista korua, tulee määritellä sille kuvaavin käsite ja asettaa se omalle paikalleen korukentässä. Toteutettavaa korua suunnitellessa korua määrittävät pääasiat ovat näyttävyy, veistoksellisuus, uniikkisuus ja keraamisen materiaalin ehdoilla työstiminen. Nämä määritelmät sijoittavat korun karkeasti korukentän taiteelliseen päätyyn korumuotoiluun, käsityökorujen ja taidekorujen maailmaan. Pohdittavaksi jää, mihin näistä kolmesta toteutettavan korun ajatellaan tarkemmin sijoittuvan?

Vahvana korun sijoittumisena voisi pitää taidekorujen kenttää. Käsitys korutaiteesta on syntynyt 1900-luvulla korumateriaalin vapautuessa jaloista materiaaleista vapaammaksi, jolloin kuvataiteilijat kiinnostuivat taiteen vie misestä koruihin. Materiaalin ollessa epäolennainen ilmaisu saa suuremman merkityksen korun luomisessa. Taidekoru eroaa kuitenkin puhtaasta kuvataiteesta siinä, että koru on aina suhteessa kehoon kehon jatkeena. Koru voi

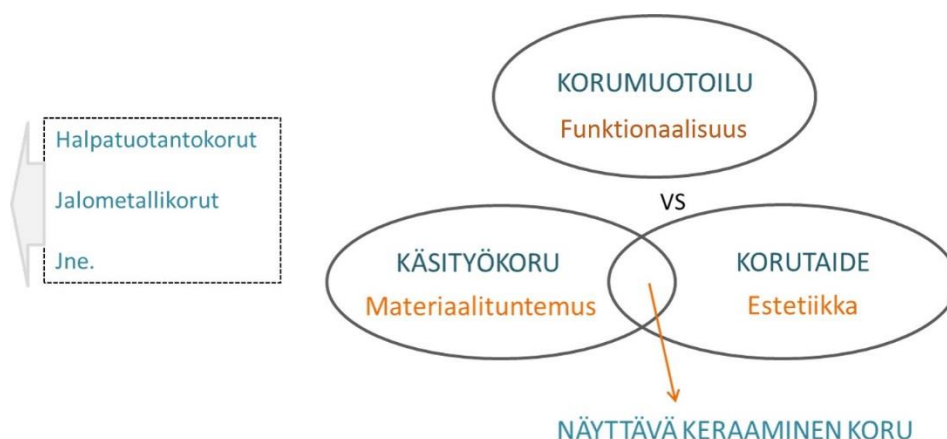
olla itsessään veistoksellisen kaunis, mutta se tulee kokonaiseksi vasta kehon kanssa. (Bonde Jensen & Mäkelä 2001, 123-124,126; Ikonen 2004, 24.)

Mitä korutaide tarkalleen nykyään on, on vaikea määritellä myös alan tekijöiden mielestä (Korutaideyhdistys 2010). Ilmaisun ollessa pääasiallisena korutaide poistaa tarpeen korun käytännöllisyydestä. Korun on aina oltava käytettävä, mutta tarvitseeko sen olla kantajalleen helppokäyttöinen, sillä sitä ei ole tarkoitettu pitämään jatkuvasti (Bonde Jensen & Mäkelä 2001 124)? Tämä ajatus tukee toteutettavan keraamisen korun sijoittumista taidekorun kentälle. Myös painotus ilmaisuun ja estetiikkaan on vahva toteutettavassa korussa.

Korutaide ja käsityö ovat vahvasti toisiinsa kytköksissä. Käsityö on toteutettavalle keraamiselle korulle myös vahvasti olennaista. Korutaiteessa yhdistyy taiteelliset elementit, mutta myös käsityölle ominainen materiaalin tuntemus ja sen ehdoilla työstäminen. Korutaiteessa yhdistyy materiaalin vapaus, mutta toisaalta sen ehdoilla tekeminen. (Ikonen 2004, 34.)

Korutaiteen ero korumuotoiluun näkyy asetelmasta käytännöllisyyden ja esteettisen välillä. Korumuotoiluun voi katsoa perustuvan pääasiassa korun funktionaalisuuteen eli käytettävyyteen, kun taas korutaide perustuu puhutaaseen ilmaisuun ja esteettisyyteen (Ikonen 2004, 61). Keraaminen koru kallistuu myös tässä suhteessa enemmän korutaiteen suuntaan. Toteutettavan korun on tarkoitus olla käytettävä, mutta kokonsa ja rakenteensa vuoksi se ei sovellu aina käytettäväksi. Tärkeintä korussa on sen näyttävyys ja materiaali, jolloin funktio jää taka-alalle.

Loppupäätelmänä toteutettavan korun sijoittumisesta korukenttään voisi katsoa olevan jossain taidekorun ja käsityökorun välimaastossa taidekäsityökoruna (kuva 8). Korun on tarkoitus olla ilmaisultaan vaikuttava ja näytävä, mutta materiaalin työstö tuo sille myös vahvan käsityömäisen luonteen. Tässä työssä korusta puhutaan pääasiallisesti näyttävänä koruna, mikä viittaa taidekorun tai taidekäsityökorun maailmaan.

Kuva 8. Toteutettavan korun sijoittuminen korukentässä. Nuoli osoittaa Toteutettavan korun sijoittuvan käsityökorujen sekä korutaiteen välimaastoon.

3 NÄYTTÄVÄN KERAAMISEN KORUN SUUNNITTELU

Keraamisen korun suunnittelu alkaa olemassa olevien korujen tarkastelun myötä havaittujen seikkojen pohjalta. Suunnittelun lähtökohdaksi muovautuu tietynlainen tyyli, teema tai raamit jota silmällä pitäen suunnitellaan keraamista korusarjaa. Suunnittelu sekä konkreettiset muoto- ja materiaalit esittävät kulkevat rinnakkain vaikuttaen toinen toisiinsa prosessin edetessä testituloksien pohjalta käytettäviä mahdollisuuksia hahmotellessa.

3.1 Kohderyhmä

Keraamisten korujen kohderyhmää edustavat maksukykyiset, laadukasta muotoilua arvostavat naiset, jotka haluavat panostaa omaan tyyliinsä ja pukeutumiseensa. Naiset eivät pelkää erottua massasta vaan suosivat näyttäviä ja erikoisempiakin ratkaisuja. Esteettisyys ja tyylikkyys on silti tärkeää. Naiset haluavat mielellään koristaa itseään ja luoda näyttävyyttä asuihinsa myös uniikilla tavalla.

Esimerkiksi muuten yksinkertainen asu saa näyttävän lisän keraamisesta veistoksellisesta asusteesta. Kohderyhmän henkilö voisi tällöin olla esimerkiksi julkisuudessa näkyvä henkilö tai kuka vain, joka haluaa koristaa olemustaan sekä luoda näyttävyyttä tyyliinsä asusteilla ja koruilla.

Keraaminen näyttävä koru sopii parhaiten käytettäväksi tilaisuuksissa, jossa pukeutumisella halutaan erottautua, tai asu on suuressa osassa tuomassa näyttävyyttä kantajansa imagolle. Tällaisia tilanteita korun käyttöön voisi olla esimerkiksi erilaiset gaalat, valokuvaukset, kuten artistin promootiokuvaukset, musiikkivideot tai muut juhlat ja tapahtumat, joissa näyttävä ulkoasu ja sen mukana näyttävä koru katsotaan olennaiseksi.

Julkisuudesta tuttuja kohderyhmän edustajia voisivat olla esimerkiksi laulaja Jenni Vartiainen (kuva 9) tai mediapersoonaa Maria Veitola (kuva 10). Heidän tyyliään kuvastaa rohkeus ja omaperäisyys, mutta myös naisellisuus. Heidän pukeutumisensa erikoiset ratkaisut heijastuvat myös rohkeissa asusteissa.

Kuva 9. Jenni Vartiainen. (Warner Music Live n.d.)

Kuva 10. Maria Veitola. (Tyylini: Maria Veitola, 2008)

3.2 Suunnittelun teemat

Havainnoinnin päällimmäisiksi asioiksi kiteytyy muun muassa korun runsaus, hallitsevuus asukokonaisuudessa ja korun moniosainen rakenne. Nämä ovat pääseikkoja myös suunnittelun taustalla. Lähes jokaisen suunnitelman pohjalla on luoda runsas ja näyttävä koru käyttäen pääosin pienempiä osia, joita yhdistelemällä syntyy suurempi kokonaisuus. Tekniseltä kantilta tarkasteltuna, materiaalin ollessa keramiikka, on helpompaa ja järkevämpiä luoda suuri koru pienempiä osia sommitellen, kuin luoda liian suuria ja raskaita osia käyttäjän kannettavaksi.

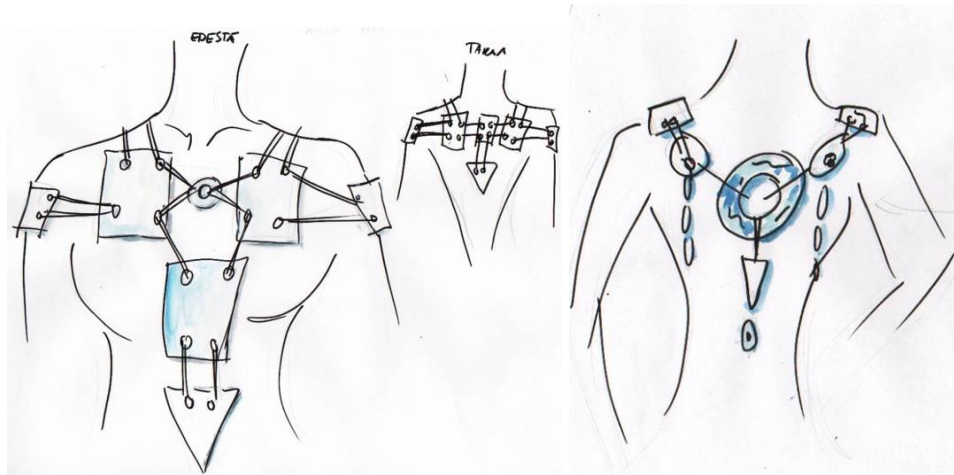
Suunnittelu jakautuu muotojensa ja rakenteensa vuoksi kahteen teemaan: selkeälinjaisiin perusmuotoihin sekä moniulotteisimpiin orgaanisiin muotoihin. Teemoissa on yhteistä kokonaisuuden luominen erilaisista pienemistä osista, mutta ilmaisun lähtökohdat sekä sen keinot ovat teemoissa erilaiset. Teemat ovat osittain saaneet inspiraatiota taustatarkastelusta, osittain ne muodostuvat luonnollisen suunnittelu- ja tekoprosessin myötä, sekä monimuotoisista muodoista saaduista inspiraatioista.

3.2.1 Perusmuodot korujen rakenteena

Osa suunniteltujen korujen rakenteista pohjautuu selkeisiin perusmuotoihin ja niiden variaatioihin (kuva 11). Tässä työssä perusmuodoilla tarkoitetaan selkeitä muotoja, jotka pohjautuvat geometrisiin muotoihin. Perusmuotoja, kuten ympyröitä, soikioita, kolmioita yhdistelemällä luodaan selkeälinjainen, mutta näyttävä kokonaisuus. Perusmuoto-teemaisten suunnitelmien

taustainnoittajana vaikuttavat muun muassa etniset korut, jotka ovat usein runsaita ja rönsyileviä, mutta luotu selkeistä tai selkeälinjaisista osista. Myös perusmuotojen ainaiset mahdollisuudet sekä niiden yhdistely ja sommittelu houkuttavat suunnittelussa.

Perusmuotosuunnitelmia toteutetaan käsinrakentamalla, dippaustekniikalla sekä nerikomi- ja marmorointitekniikalla. Tekniikoista kerrotaan tarkemmin luvussa 4.

Kuva 11. Luonnoksia perusmuotosuunnitelmasta.

3.2.2 Orgaaniset muodot

Perusmuotosuunnitelmien lisäksi osa suunnitelmista perustuu orgaanisiin muotoihin (kuva 12). Orgaanisten korusuunnitelmien suurin innoittaja on luonto, sen sattumanvaraisuus ja elävyys. Tämän ajatuksen vieminen korusuunnitelmiin tuo korun visuaaliseen ilmeeseen kolmiulotteisuutta ja veistoksellisuutta. Orgaanisissa muodoissa on elävyyttä ja mielenkiintoista sattumanvaraisuutta. Orgaanisemmat ja vapaammat muodot sopivat myös hyvin veistoksellisen korun luomiseen. Osien kolmiulotteisuudella voidaan myös paremmin tavoitella suurempaa struktuuria kantajaansa nähden. Orgaanisia muotoja koruihin toteutetaan käsinrakentamalla, valu- ja dippaustekniikoilla. Tekniikoista kerrotaan lisää luvussa 4.

Kuva 12. Luonnoksia orgaanisesta muodosta.

4 NÄYTTÄVÄN KORUN KEHITTÄMIS- JA VALMISTUSPROSESSI – MATERIAALIN, MUODON JA TEKNIIKAN ETSIMINEN

Suunnittelu ja valmistusprosessi kulkevat rinnakkain koko projektin ajan. Muoto ja materiaalitestit ovat osaksi ideoiden luonnostelua paperille luonnostelun rinnalla. Prosessin alussa tehdään massatestit, jotta valittua massaa voidaan työstää paperisaveksi. Massavalinnan selkiytyessä keskitytään korun muodon ja työstötekniikan etsimiseen. Erilaiset paperisavitestit, jossa testataan eri paperimääriä sekä paperisaven mahdollisuuksia, kulkevat suu- relta osin muiden testien mukana lähes koko prosessin ajan.

4.1 Massat

Keraamista korua suunnitellessa ja luodessa kantavana ajatuksena materiaalin osalta on massan oman värin hyödyntäminen korun estetiikassa. Luonnollisena massavalintana korulle oli valkoinen posliini tai muu valkoinen kivitavaramassa. Massan värin ollessa selkeä korun muoto ja rakenne saa itsessään suuremman arvon, kun väri tai lasite ei vie liikaa huomiota.

Massan luontaisen värin hyödyntämisen lisäksi massan värin käyttöä sivutaan opinnäytetyössä testatulla japanilaisella nerikomi-tekniikalla sekä marmorointitekniikalla. Näissä tekniikoissa erivärisiksi värjättyjä massoja yhdistellään ja työstetään. Tällöin saadaan koruun mukaan erilaisia haluttuja värejä. Nerikomi- ja marmorointitekniikalla toteutetuista testeistä kerrotaan tarkemmin lisää myöhemmin.

Oikeaa massaa etsiessä testataan neljää eri massaa vaalean kivitavaramassan sekä posliinimassojen joukosta. Testivaiheessa kaikki massat työstetään

plastisessa muodossa ja lisäksi jokaiseen massaan lisätään n. 10 % paperia, jotta massojen luonne paperisavena käy ilmi. Jokainen massa poltetaan 1250 °C:ssa, mikä tulee olemaan polttolämpötila myös toteutettavissa korusissa. Lämpötila on korkea, mutta ei niin korkea, että muodon hallinta turhaan vaikeutuisi poltossa. Massan valinnan jälkeen, muotokokeita tehdessä ja oikeaa työstötekniikkaa etsiessä, valittua massaa työstetään sekä plastisena massana että valumassana.

Testimassoiksi (taulukko 2) valikoituu SvSz–kivitavarajauhe, kierrätysposliini, Posio– vaalea kivitavaramassa (Vepsäläinen 1988, liite 1b) sekä A. Hortlingin 3b.–massa (Hortling 1993. Materiaalitutkimus, liite 1a). Testattavat massat valitaan sillä perusteella, että niiden oletetaan olevan vaaleita. Testimassojen joukosta valitaan vaalein ja miellyttävin massa.

SvSz-kivitavarajauhe osoittautuu liian tummaksi, joten se karsiutuu heti pois. Kierrätysposliini on miellyttävän valkoinen, joten se voisi olla hyvä korun materiaali. Koruja on tarkoitus kuitenkin työstää ja jatkokehittää myös tulevaisuudessa, jolloin tieto massan ainesosista ja niiden kontrollointi tulee tärkeäksi. Tämän vuoksi myös kierrätysposliini karsiutuu. Posio– vaalea kivitavaramassa sekä A. Hortlingin 3b.-massa ovat polton jälkeen molemmat hyvin vaaleita. Ne eivät ole puhtaan valkoisia, mutta riittävän vaaleita. Vaalean sävy on kuitenkin hieman miellyttävämpi A. Hortlingin 3b.–massassa, joka valikoituu käytettäväksi massaksi. Massan valinnan jälkeen, materiaalikokeiden pääpainoksi jää massan painon keventäminen perimassasekoitusten avulla.

Taulukko 2. Massatestit.

TESTATUT MASSAT		
Massa	Pohdinta	Käyttöön
SvSz - kivitavarajauhe	Väri ei ole valkoinen. valmis seos, joten massan kontrollointi vaikeaa	ei
Kierrätysposliini	Miellyttävän vaalea. Massan ainesosat ei tiedossa, joten kontrollointi vaikeaa	ei
Posio - vaalea kivitavaramassa	Vaalea massa, mutta ei paras. Ei posliini.	ei
3b. -A. Hortlig	Miellyttävin vaalea posliinimassa.	Kyllä

4.1.1 Lasitteet

Massan oman värin hyödyntämisen vuoksi korusuun ei käytetä värillisiä lasitteita, mutta kahta väritöntä lasitetta testataan mahdollisena vaihtoehtona. Korujen osiin testataan kirkasta ja puolimattaa lasitetta (taulukko 3). Testatessa lasite levitetään joko kokonaan yksittäisen korusosan päälle tai vain joihinkin kohtiin korostukseksi. Lasitetestien ajatuksena on tarkastella, tuleeko korujen pinnasta siistimpi tai miellyttävämpi lasittamisen jälkeen.

Kirkas lasite Wkl 101.1 (liite 2a) tekee pinnasta tasaisen ja kiiltävän. Neri-
komi- ja marmorointitestien ohella värjätyt massat tulevat hieman selkeäm-
min esille. Kirkas lasite tekee kuitenkin koruista halvan oloisia ja lasite tun-
tuu turhalta. Lisäksi pintaan jää helposti muun muassa sormenjälkiä. Kirkas
lasite ei lisää korun esteettisyyttä vaan päinvastoin vähentää sitä. Tämän
vuoksi sitä ei käytetä.

Puolimatta Wkl 137 lasite (liite 2b) tasoittaa myös korun pintaa ja on miel-
lyttävän tuntuinen. Puolimatta lasite myös tukee massan omaa väriä. Lasite
toimii koruosissa, mutta ei tuo kuitenkaan mitään niin suurta muutosta ko-
ruun, että sen käyttö olisi välttämätöntä. Tämän vuoksi tämänkin lasitteen
käyttö on lähes turhaa, eikä sitä käytetä.

Taulukko 3. Lasitetestit.

LASITESTIT	
Lasite	Tulos
Wkl 101.1 -Kirkas, väritön lasite	Tasainen pinta, mutta halvan näköinen korussa. Sormenjälje tms jää näkyviin.
Wkl 137 -puolimatta, väritön lasite	Miellyttävä siisti pinta. Sopii koruun, mutta ei ihmeellinen. Hieman turha.

4.1.2 Paperisavi

Toteutettaessa suurta keraamista korua on aiheellista kontrolloida massan
painoa, jottei korusta tule liian raskasta. Keventäminen onnistuu paperin
avulla. Savimassaan lisätään paperia tiettyjä määriä, jolloin voidaan hieman
keventää keramiikan painoa. Paperisavi on hieman kestävämpi työstettäessä
etenkin ohuita osia, kuin käytetty massa ilman paperia. Paperi tekee savesta
sitkeämpää, jolloin rikkoutumistilanteessa savea on helpompi hallita. Myös
halkeilua on helpompaa estää. Viimeistelyvaihe on helppo tehdä jopa hyvin
kuivuneelle osalle paperin kuitujen ansiosta. (Gault 2010, 39, 56, 59, 60.)

Tämän opinnäytetyön yhtenä osana on testata eri paperimääriä massassa ja
löytää koruun sopivin paperimäärä (taulukko 4). Paperisavikokeiluja teh-
dään niin plastiselle massalle, kuin valumassallekin.

Plastiseen massaan paperia testataan 5 %, 10% sekä 20 %. Prosenttimäärät
lasketaan tilavuuden mukaan (Gault 2010, 31). Suurempi paperimäärä mas-
sassa tekee keramiikasta keveämpää. Suuri määrä paperia aiheuttaa kera-
miikan pintaan myös karheutta ja epätasaisuutta, minkä huomaa polton jäl-
keen. Käyttömukavuuden kannalta korun pinta ei saa olla liian karhea. Kun
paperia lisätään 5 %, ei pinta juuri muutu karheammaksi, joten siinä mie-
lessä paperia voi lisätä enemmän. Paperimäärän ollessa 10 % pinta karhenee

hieman, mutta ei merkittävästi. 20 % paperia tekee pinnan epätasaiseksi. Tuloksena on, että 10 % paperia on hyvä määrä massassa.

Myös valumassaan testataan paperia eri määriä. Muototestejä tehdään ilman paperia, sekä siten, että paperia on 10 % ja 20 %. Valumassalla tehdyissä testeissä pinnan ero, sekä massan käyttäytyminen on selkeämpi, kuin plastisessa massassa. Kun paperia ei ole ollenkaan, tässä työssä tehdyllä valutekniikalla savi rikkoutuu herkästi jo kuivuessaan. 10 % paperia tekee pinnasta karheahkon, mutta ei liikaa. Massaa on myös helpompi työstää pidempään. 20 % paperia tekee pinnasta huomattavan epätasaisen ja työstäminen vaikeutuu.

Taulukko 4. Paperin tilavuus suhteessa savimäärään.

PAPERISAVITESTIT	
Paperia %	Tulos
0	Käytetyllä valusavitekniikalla osat jäävät hauraksi. Plastinen savi jää painavaksi.
5	Plastisessa savessa ei merkittävää eroa, paperia voi lisätä.
10	Pinta jää karheahkoksi, mutta ei liikaa. Helpottaa käytettyä valutyöskentelyä. Valittu paperimäärä.
20	Pinta jää todella epätasaiseksi. Valutekniikassa työstö on vaikeaa.

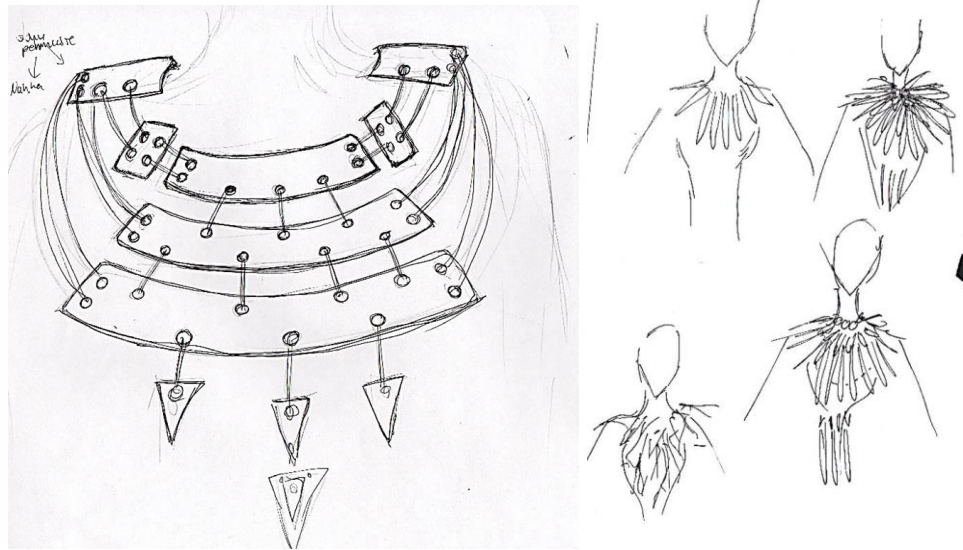
4.2 Muodon ja oikean tekniikan etsiminen

Oikean muodon ja tekniikan etsiminen tapahtuu vaihe vaiheelta erilaisia ideoita vapaasti testaillen. Prosessi oikean tekniikan hakemisessa on elävä ja pohjautuu vahvasti vapaaseen kokeiluun eri mahdollisuuksia tarkastellen. Jokaista suunniteltua korukokonaisuutta ei toteuteta loppuun asti, mikäli tekniikan toimimattomuus tämän työn osalta todetaan aikaisemmin. Taus-talla vaikuttajana ja tekniikan oikeuden tai vääryyden määrittäjänä, vaikut-taa suunnittelun alussa pohditut raamit korun runsaudesta, moniosaisuus-ta ja tyylistä veistoksellisena koruna. Lopullinen päätös tekniikan poten-tiaalista tapahtuu kuitenkin osittain tunnepitoisesti. Seuraavissa väliotsi-koissa ilmaistaan, onko kulloistakin tekniikkaa käytetty perusmuotosuunni-telmia vai orgaanisia suunnitelmia ajatellen.

Jokaisen tekniikan kohdalla viimeistely on suuressa roolissa korun lopulli-sen ilmeen luomisessa Mitä orgaanisempi korun muoto on ja mitä vapaam-malla tekniikalla muoto on luotu, sitä enemmän korun osat heräävät henkiin viimeistelyvaiheessa.

4.2.1 Käsinsäilyminen perusmuodoilla

Perusmuotosuunnitelmissa vahvana inspiraationa on aiemmin tarkastellut etniset korut ja korujen elementtien selkeät muodot. Selkeämuotoisista osista koostuu runsaampi yhtenäinen kokonaisuus. Tämän ajatuksen pohjalta on tarkoitus testata korun luomista perusmuotoja kuten ympyröitä, kolmioita ja suorakaiteita sommitellen yhtenäiseksi kokonaisuudeksi (kuvat 13, 14 ja 15). Perusmuotokokeilut toteutetaan tasapaksusta savimatosta muotoja leikaten. Muodot siistitään ja tasoitetaan. Näihin muotokokeisiin liitetään myös nerikomi- ja marmorointitekniikan käyttäminen. Niistä kerrotaan myöhemmin.

Kuva 13. Luonnoksia käsinsäilymistä perusmuodoista.

Kuva 14. Osa perusmuotosuunnitelman rakenteesta. Kuva: Tiia Tala

Kuva 15. Osa perusmuotosuunnitelman rakenteesta. Inspiraationa etniset korut. Kuva: Tiia Tala

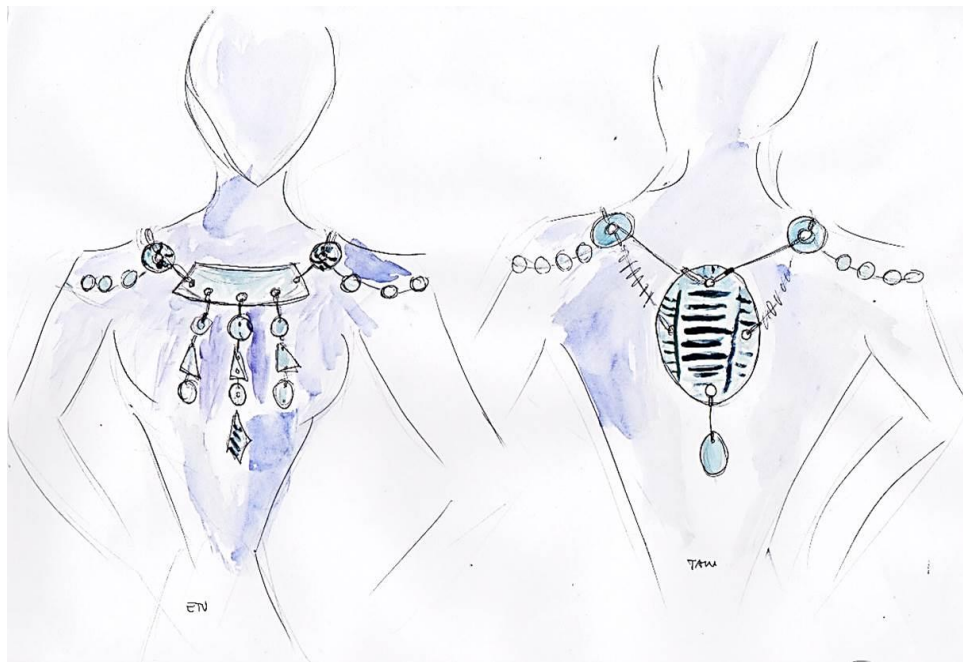
Prosessin edetessä osoittautuu, että tällä tekniikalla toteutetut osat ovat jäykkiä, väkinäisiä ja niistä puuttuu keramiikan luonteeseen kuuluva tekemisen vapaus ja tunne. Osat ovat yksinkertaisia, mutta silti niistä tuntuu puuttuvan tekemisen rentous. Loppupäätelmänä on, ettei tätä tekniikkaa käytetä tässä muodossa korun luomiseen. Tämä tyyli voisi toimia, jos kyseessä olisi jokin eri materiaali, kuten puu tai muovi. Tästä eteenpäin tulee löytää tekniikka, jossa osat syntyvät luontevasti ja keramiikan luonne pääsee paremmin oikeuksiinsa.

4.2.2 Nerikomi- ja marmorointitekniikka perusmuodoilla

Nerikomi –ja marmorointitekniikoilla saadaan saveen kuviointia sekä väriä ilman lasitetta. Molemmissa tekniikoissa käytetään kahta tai useampaa eri väristä savea. Tällöin koruun saadaan mukaan myös värielementtejä. Inspiraatio värien käyttöön näillä tekniikoilla on syntynyt värikylläisiä etnisiä koruja tarkastelemalla. Nerikomi- ja marmorointitekniikat ovat osana edellä mainituissa korusuunnitelmissa, joissa koru toteutetaan perusmuodoilla (kuva 16). Näillä tekniikoilla tehtyjä osia voisi yhdistää kokonaan valkoisiin osiin korun kokonaisuudessa (kuva 19). Tällöin korusta ei tule liian sekava. Nerikomitesteissä massaa värjätään mustaksi, siniseksi sekä sinivihreäksi. Värjättyjä massoja yhdistetään pohjaväriin eli valkoiseen. Värien halutaan

olevan intensiivisiä, joten pigmenttiä lisätään runsaahkosti: mustaa 4 %, sinistä 4 %, sinivihreää 4 %. Väritestissä on mukana myös oranssia 4 %, kirsisikanpunaista 4 % ja mustaa 1 %, mutta tulokset eivät ole miellyttäviä jatkokäyttöä varten. Näillä tekniikoilla toteutettavissa osissa ei käytetä paperia sillä osia leikatessa värit saattaisivat sekoittua herkemmin paperin kuitujen vuoksi.

Nerikomitekniikka on vanha japanilainen pinnankuviointitekniikka, jossa kerrostetaan erivärisiä savia halutulla tavalla. Moniväriseksi kerrostettua savipalaa poikkileikataan, jolloin kuviointi paljastuu. Kuvioituja savipaloja liitetään toisiinsa, jolloin saadaan luotua kuviointia tuotteeseen (kuva 17). (Rahill, 2012.)

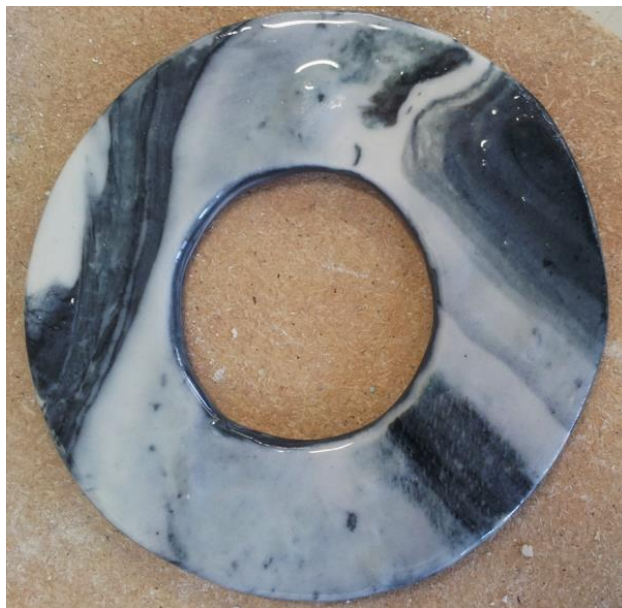

Kuva 16. Luonnos nerikomitekniikalla toteutetusta perusmuotusuunnitelmasta.

Kuva 17. Esimerkki nerikomiteknikalla toteutetusta koruosasta. Kuva: Tiia Tala

Marmorointitekniikassa erivärisiä savimassoja yhdistetään nerikomiteknikkaa vapaammin. Erivärisistä massoista vaivataan yhtenäinen massa, värejä täysin sekoittamatta. Sekoitettua massaa työstettäessä tuotteeseen saadaan marmoroitua pintaa (kuva 18 ja 19).

Kuva 18. Esimerkki marmorointitekniikalla toteutetusta koruosasta. Kuva: Tiia Tala

Kuva 19. Osa perusmuotosuunnitelmasta yhdistettynä marmoroituihin koruosiin. Kuva: Tiia Tala

Nerikomi- ja marmorointitekniikat ovat tekniikkana ja pinnanmuokkaustapana hyvin mielenkiintoisia ja toteutus- sekä kuviointimahdollisuuksiltaan ehtymättömiä. Värin muodostuvat upeasti korujen osiin ja luovat niihin mielenkiintoista kuviointia. Tästä huolimatta, testien ohella päädytään siihen tulokseen, ettei näitä tekniikoita käytetä tähän työhön. Kun värimaailman pitää selkeänä, saa muoto suuremman arvon korun koko ilmeessä. Nämä tekniikat ovat kehittämisen arvoisia jatkossa, mutta tekniikan varioimisen hallittavuus vie liikaa tilaa muodon kehitykseltä.

Kuva 20. Esimerkkejä perusmuodoilla toteutetuista koruosista. Kuva: Tiia Tala

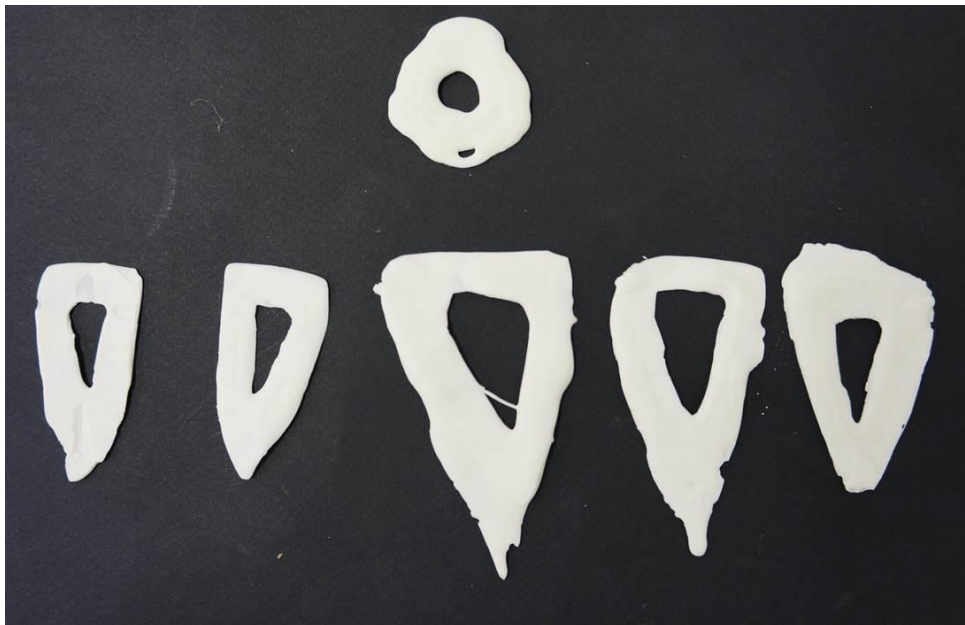
4.2.3 Valusaveen kastaminen perusmuodoilla ja orgaanisilla muodoilla

Valusaveen kastetaan luonnonkuituisia esineitä ja kangasta. Kastetut esineet asetetaan kuivumaan haluttuun muotoon. Kuivumisen jälkeen esineet poltetaan, jolloin kastettu esine palaa pois saveen sisältä jättäen jäljelle ke-raamisen kuoren. Tätä tekniikkaa käyttäessä valumassassa ei ole paperia, sillä osista tulee keveitä, dipatun esineen palaessa pois valusavikuoren sisältä. Tekniikkaa käytetään niin perusmuotosuunnitelmien, kuin orgaanisten muotojenkin toteuttamisessa. Valusaveen dipattavaksi valikoituu kangassuikaleita, juuttinarua ja vahvaa paperia. Nämä materiaalit valitaan niiden muokattavuuden vuoksi.

Kastettaessa juuttinarua sekä eri levyisiä kangassuikaleita, saveen kastama suikale asetetaan rauhasa kuivumaan haluttuun muotoon. Näitä osia kasta-essa on tarkoitus kehittää suunnitelmaa orgaanisista muodoista, jolloin kangas asetetaan koukeroisiin sekä sykerömäisiin muotoihin (kuva 21). Paperia kastaessa paperi leikataan haluttuun muotoon, tässä tapauksessa perusmuotoihin, jonka jälkeen leikattu paperi kastetaan valusaveen (kuva 22).

Kuva 21. Oikealla osa korusuunnitelmasta, joka toteutetaan dippaamalla kangasnauhaa. Vasemmalla osa korusuunnitelmasta, joka toteutetaan kastamalla juuttinarua sekä kangasta valusaveen. Kuvat: Tiia Tala

Kuva 22. Esimerkki valusaveen kastetusta paperista. Kuva: Tiia Tala

Valusaveen kastotekniikassa mahdollisuuksia on rajattomasti, riippuen, mitä haluaa saveen kastaa. Tässä työssä kastetut asiat ovat sellaisia, joiden

muotoa voi muokata. Tämän vuoksi sekä liian symboliikan vuoksi, ei kasteta mitään valmista asiaa tai esinettä, kuten nalleja tai pitsiliinoja. Työstövaiheessa on tärkeää tarkistaa, onko kastettu asia täysin halutussa muodossa, kun sen jättää kuivumaan, sillä kastettua osaa on haastavaa muokata jälkikäteen. Kuivumisvaiheessa apuna toimivat aputelineet, joihin kastetun nauhan saa kuivumaan haluttuun muotoon. Kastettavien esineiden tulee olla jonkin aikaa savessa, jotta savi pääsee tunkeutumaan syvemmälle kuituihin ja osasta tulee kestävämpi.

Tätä tekniikkaa ei myöskään oteta käyttöön keraamista korua valmistaessa. Tekniikka on nopea ja monimuotoinen ja siinä on kehitettävää. Se ei kuitenkaan tunnu oikealta tekniikalta korun luomiseen. Kastettuihin osiin jää herkästi teräviä kohtia, etenkin paperia kastaessa. Tasaisuuden hallinta on myös haastavaa, sillä osa valusaven epäsuhtaisuudesta tulee esiin vasta polton jälkeen. Korun ollessa vasten ihoa, ei siinä tule olla teräviä kohtia. Polton jälkeiseen viimeistelyyn kuluu turhaan liikaa aikaa.

4.2.4 Valusavitekniikka orgaanisilla muodoilla

Orgaanisia muotoja etsitään koruun myös valusavea vapaasti kipsille kaataen. Kipsistä valetaan apumuotteja mallintaen ihmisen kaulan, rintakehän ja olkapään aluetta (kuva 23). Paperivalumassaa kaadetaan apumuotteille osin kaatoa kontrolloiden, jotta saadaan aikaiseksi verkkomaista rakennetta (kuvat 24 ja 25). Oikean muotoinen kipsimalli tuo koruun kehon kolmiulotteisuutta. Valumassa saa vapaasti valua kipsiä pitkin, jolloin se luo sattumanvaraisia muotoja. Jotta savipinnasta ei tule liian ohutta ja se säilyy muokattavissa, tulee nahkakuivan savipinnan päälle lisätä savea, paksuutta lisäämään.

Kuva 23. Apumuotit. Kuva: Tiia Tala

Kuva 24. Valusaven kaato apumuotille. Kuva: Tiia Tala

Kuva 25. Luonnos ja esimerkki valusaviteknikalla toteutetusta korusta. Kuva: Tiia Tala

Valusaven kaataminen apumuotille takaa jokaisen osan uniikkiuden. Saven vapaa valuminen ja sattumanvaraisuus tuo osiin mielenkiintoa. Oikeuksiinsa osat pääsevät viimeistelyn ja polton jälkeen. Tekniikka on hauska ja se tapahtuu osin kuin itsestään. Siinä on vielä kehittämistä muun muassa kaadon hallitsemisessa. Vaikka tekniikka tapahtuu vapaasti kaataen, tulee kaatoa kuitenkin kontrolloida, jotta osista ei tule liian epämääräisiä. Myös osien polttamisessa on haastetta, sillä ohuehkot, kaarevat osat muuttavat herkästi muotoaan uunissa. Tekniikka on kiintoisa ja kehittämisen arvoinen,

mutta se ei silti tunnu oikealta tavalta korujen valmistamiseen tässä työssä. Vaikka osien on tarkoitus olla eläviä, eikä liian siloteltuja tai jäykkiä, on tämä tekniikka silti liian epämääräinen. Tulee löytää työstötapa, jossa korun osat ovat muodoltaan eläviä ja orgaanisia, mutta silti tyylikkäitä sekä hallitun ja laadukkaan näköisiä.

Kuva 26. Esimerkkejä valutekniikalla toteutetuista muodoista. Kuva: Tiia Tala

4.2.5 Käsinsäilyminen perusmuodoilla ja orgaanisilla muodoilla

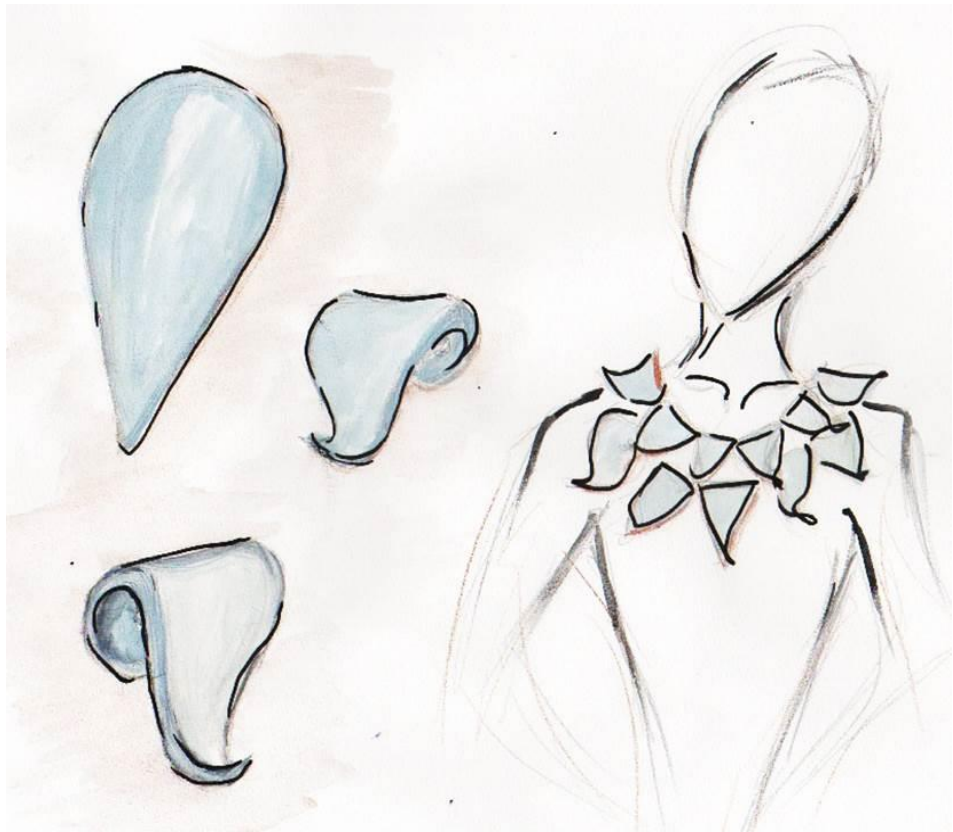
Oikeaa muotoa ja tyyliä etsiessä ja testien edetessä orgaaniset muodot saavat enemmän painoarvoa kuin perusmuodot. Orgaaniset, etenkin kolmiulotteiset muodot tuovat enemmän eloa korun tyyliin ja samalla keramiikan veistoksellisuudella on paremmat mahdollisuudet päästä esiin. Tällöin työstötekniikka keskittyy jälleen käsinsäilykseen. Myös elementtien hengittävyys reikien ja verkkomaisen muodon avulla on yhä yhtenä ajatuksena. Ensimmäiset käsinsäilyt orgaaniset muodot ovat yhä jäykkiä ja väkimmäisiä (kuva 27). Niissä toteutuu verkkomainen rakenne ja veistoksellisuus, mutta toteutus tapahtuu väkimmäisesti. Tulee tehdä lisää testejä, joissa veistoksellisuus ja elävyys pääsevät vapaammin oikeuksiinsa.

Kuva 27. Esimerkkejä ensimmäisistä orgaanisilla muodoilla toteutetuista koruosista.
Kuva: Tiia Tala

Seuraavissa tekniikoissa keskitytään aiempaa enemmän muodon elävyyteen ja kolmiulotteisuuteen. Samoin ajatus yhdestä muodosta, jota toistetaan runsaita määriä, tulee päällimmäiseksi linjaksi korun rakennetta suunniteltaessa.

Yhdessä tekniikassa litteää, kolmiomaista perusmuotoa muokataan elävämmäksi ja kolmiulotteisemmaksi sitä uudelleen taivutellen ja asetellen. Tällaisia osia asetellaan vierekkäin korunauhalle (kuvat 28 ja 29). Osat ovat samanlaisia, mutta niitä on eri kokoja. Erilaisilla osien sommittelutavoilla koruun saadaan vaihtelevuutta. Tekniikka on miellyttävä ja aiempia tekniikoita elävämpi sekä sopivampi koruun. Tekniikassa ja tyyliä on potentiaalia ja se osoittaa, että haluttu työtapa alkaa hahmottua. Silti tämäkään ei ole täydellinen tekotapa lopulliseen koruun, sillä tästä puuttuu yhä vapaa elävyys. Vaikka tämän tekniikan tyyli on aiempia tekniikoita hallitumpi ja samalla elävämpi, on se yhä liian jäykkä toteutettavan korun tekniikaksi.

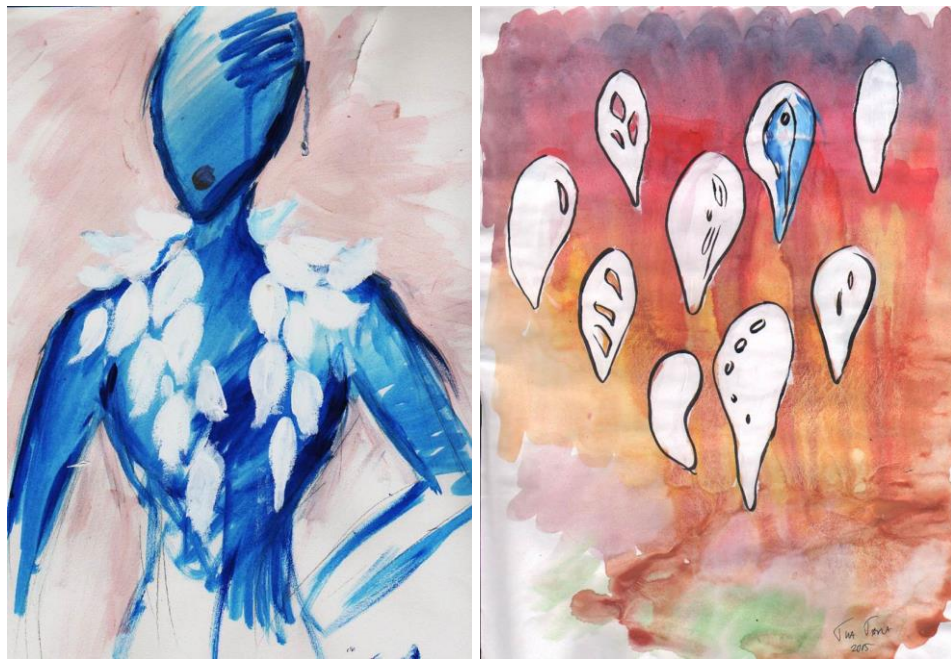

Kuva 28. Luonnos tekniikasta.

Kuva 29. Oikealla esimerkki korusuunnitelmasta kaksirivisenä. Vasemmalla Esimerkki korusta kolmirivisenä. Kuvat: Tiia Tala

Erilaisten testien ja kokeilujen jälkeen lopullinen muoto alkaa hahmottua. Orgaaniset muodot ovat saaneet suunnitelmissa pääsijan (kuva 30). Muodon syntyminen käsien kautta samalla kaavalla, mutta eri koossa, sekä muodon kolmiulotteisuus ja veistoksellisuus takaavat tunteen oikean tekniikan löytymisestä. Jokainen osa on toteutusluonteeltaan sama, mutta jokaisessa osassa on samalla uniikki elävyytensä (kuva 31). Yhdistettynä isoksi kokonaisuudeksi, osien muoto ja keskinäinen vuoropuhelu takaa kokonaisuuden veistoksellisuuden. Toteutus tapahtuu samankaltaisten osien kuin edellisessä työstötavassa, vapaammassa muokkaamisessa. Elementit muokataan kotelomaisiksi ja asetellaan apumuottien avulla kaarevasti kuivumaan. Oikea hetki elementtien työstämiseen on olennainen. Liian märkinä ohut osa menettää muotonsa ja liian kuiva hajoaa työstettäessä. Viimeistely herättää osat eloon.

Kuva 30. Luonnos toteutettavasta korusta sekä hahmotelmia osien muodosta.

Kuva 31. Valittu tekniikka ja korun rakenne. Kuva: Tiia Tala

4.3 Viimeistely

Jokainen osa viimeistellään lopulliseen muotoonsa osan kuivuttua (kuva 32). Paperin ansiosta viimeistely on helppoa vielä saven ollessa hyvin kuivaa. Osat silotetaan märällä sienellä ja terävät kohdat sivellään pois. Tällöin osista tulee siistit ja huolitellut, vaikka muoto olisi elävä. Viimeistelyvaiheessa osiin tehdään halkaisijaltaan noin 2-3 mm:n reiät korun kokoamista varten. Monet osat ovat hyvin ohuita ja hauraita, joten reikien tekemisessä tulee olla varovainen. Liian isot reiät rikkovat elementit herkästi ja liian pienet reiät tekevät korun kokoamisesta hankalaa.

Kuva 32. Esimerkki viimeistellystä ja viimeistelemättömästä elementistä. Kuva: Tiia Tala

Vaikka saven pinnan silottaisi ennen polttoa täysin sileäksi, saa savessa oleva paperi aikaan sen että pinta muuttuu karheaksi polton jälkeen. Koruosissa käytetyllä paperimäärällä pinnan karheus ei ole esteettisesti häiritsevä, mutta korun tullessa ihoa vasten, tulee karheus hioa myös polton jälkeen sileämmäksi ihon kanssa kosketuksiin pääsevistä kohdista. Myös reiät tulee vielä kertaalleen tarkistaa poltetuista osista ja hioa terävät kohdat pois.

5 NÄYTTÄVÄ KERAAMINEN KORU – PROTOTYYPIT

Valitulla tekniikalla syntyy kaksi lopullista prototyyppiä (kuvat 33 ja 34). Molemmassa prototyypeissä elementit on sommiteltu ja aseteltu kahteen riviin, jolloin vaikutelma veistoksellisuudesta sekä runsaudesta pääsee oikeuksiinsa. Molemmat prototyypit ovat noin kilon painoisia, mutta niiden rakenne on suunniteltu siten, että paino jakautuu korussa tasaisesti. Tällöin korun paino ei tunnu epämukavalta kantajansa yllä.

5.1 Muut korun osat

Yksittäisistä keraamisista elementeistä syntyy eheä kokonaisuus muiden korun osien avulla. Kiinnitysosien sekä lukkojen tulee olla kestäviä korun kokonaispainon takia. Korun kiinnitysosiksi testataan nahkanauhaa, teräsvaijeria sekä koruvaijeria.

Nahkanauha on hellävarainen kosketuksessa keraamisiin osiin. Taipuisa nahka myös takaa sen, että keraamiset osat pääsevät laskeutumaan vapaasti. Sileän nahkanauhan ongelmana on sen herkkä kulumisen kovan materiaalin vuoksi. Kestävämpi, punottu nahkanauha vastaavasti on pienimmilläänkin liian paksu korun kiinnitysreikiin nähden. Keraamisten elementtien reiät eivät myöskään voi olla isompia, sillä reikien työstövaiheessa osat rikkoutuvat herkästi. Nahkanauhan ongelmana on myös solmujen kestävyys. Osien kokonaispaino voi nahan kulumisen lisäksi aiheuttaa kiinnityssolmujen löystymisen.

Kestävyydeltään varma ratkaisu on useiden kilojen painoa kestävä teräsvaijeri. Teräsvaijerin ongelmaksi muodostuu sen jäykkyys. Ohuinkin, 1 mm:n vahvuinen, teräsvaijeri tekee korun kokonaisilmeestä jäykän ja väkinäisen, sillä keraamiset osat eivät pääse asettumaan paikalleen luonnollisesti. Myös vaijerin lukitus on ongelmallinen sillä pienimmänkin vaijerilukon avulla, korun lukituslenkistä tulee kömpelö vaijerin jäykkyyden vuoksi. Lisäksi teräsvaijeri aiheuttaa värjäytymiä keramiikan pintaan.

Koruvaijeri on kiinnitysvaihtoehtoista siistein ja huomaamattomin. Vahvimman koruvaijerin, halkaisijaltaan 0,61 mm, painoraja on 6-9 kiloa. Haasteena on koruvaijereihin tarkoitettujen vaijerilukkojen kestävyys sekä koruvaijerin mahdollinen kulumisen keramiikan vuoksi. Koruvaijeri on testatuista koruosista potentiaalisin, joten sitä käytetään lopullisissa prototyypeissä. Kestävyyttä lisätään käyttämällä vaijeria kaksinkertaisesti. Vaijerin lukituskohdissa vaijerilukkoja käytetään useampia lukon pysyvyyden varmistamiseksi. Jotta koko korun paine ei kasaudu pelkästään korun kiinnitettävälle päätylukoille, vaijeririvistöt yhdistetään useilla lisälukoilla tasaisin välimatkoin korun keskikohdista. Lisälukot auttavat paineen jakautumisessa tasaisesti koko korun alueelle eikä vain päätykohtiin.

Markkinoilla olevat korukäyttöön tarkoitettut valmiit korulukot ovat suurimmillaan keskimäärin kolmen senttimetrin kokoluokkaa. Toteutetut keraamiset korut ovat tarjolla oleville korulukoille liian suuria ja painavia, jolloin korulukon kestävyys on epävarma. Prototyypissä 1 (kuva 33) lukko-ongelma ratkaistaan korun rakenteella. Koru sijoittuu hartioiden ylle niskan

taakse jolloin paino jakautuu käyttäjän harteille. Tällöin koruun ei tarvita lainkaan lukkoa. Prototyypin 2 näyttävä lukko on alun perin tarkoitettu käsilaukun osaksi. Lukon suuri koko takaa sen kestävyys. Lukko ei myöskään pureudu kantajansa niskaan, vaan auttaa painon jakautumisessa tasaisesti kaulan ympärille.

5.2 Hinnoittelu

Toteutetuista koruista määritellään yhden korun karkea hinta-arvio (taulukko 5). Koska korut ovat prototyyppisiä, hinta-arvio on suuntaa antava. Yhden korun hinta-arviossa ajatellaan keraamisten aineiden määränä 1,5 kg. Toteutetut prototyypin painavat keskimäärin yhden kilon, joten arvioissa otetaan huomioon valmistuksen aikana epäonnistuneet koruosat. Muiden korumateriaalien osalta vaijerin määräksi lasketaan 4,5 metriä ja lukkoja on kahdeksan kappaletta. Hinta-arvioon sisältyy myös poltot ja muiden koneiden käyttö. Yhden korun arvioitu valmistusaika on noin yhdeksän tuntia sisältäen tekoprosessin massanvalmistuksesta viimeistelyyn. Korun karkeaksi hinta-arvioksi määritetty 143,21 € / alv 0 %.

Taulukko 5. Karkea hintamääritelmä yhdelle korulle.

HINNOITTELU - yksi näyttävä koru	
	alv 0 %
MATERIAALIT savimateriaalit, muut materiaalit, kipsi	5,76 €
KONEET massansekoitus, uuni	29,45 €
TYÖTUNNIT 9 h/1 koru, 12 €/h	108 €
YHTEENSÄ	143,21 €

5.3 Kuvat

Kuva 33. Valmis prototyyppi 1. Kuva: Tiia Tala

Kuva 34. Valmis prototyyppi 1. Kuva: Tiia Tala

Kuva 35. Valmis prototyyppi 2. Kuva Tiia Tala

Kuva 36. prototyyppi 2. Kuva: Tiia Tala

6 ARVIOINTI

Työn lopputulos on mielestäni onnistunut. Lopullisesta prototyypistä tuli näyttävä, veistoksellinen ja eheä taidekoru, kuten tavoitteena oli. Tavoitteenani oli löytää paremmin oma ilmaisutyyli, jonka takana seison sataprosenttisesti ja jota voin kehittää myöhemmin pidemmälle. Prosessi muodon kehityksestä osoittaa kehityksen kaaren. Taustatarkastelun jälkeiset pohdinnat korun rakenteesta ja painon jakautumisesta näkyvät lopputuloksessa. Lopullisessa korussa on painoa, mutta paperisaven, sekä elementtien keveän rakenteen vuoksi painoa ei ole liikaa ja se jakautuu tasaisesti kantajan ylle. Koru on siis näyttävä taidekoru, mutta sitä pystyy myös väliaikaisesti pitää yllä, kuten oli tavoitteena.

Prosessin kulkua pohtiessa herää kysymys, olisiko prosessi voinut olla selkeämpi ja johdonmukaisempi etenkin tekovaiheessa? Alkuvaiheen johdonmukaisen taustatarkastelun jälkeen olisi voinut järjestelmällisemmin ja johdonmukaisemmin tehdä muoto- ja massakokeita. Korun työstövaiheentarkoituksena oli kuitenkin kokeilla vapaasti erilaisia vaihtoehtoja ja tekniikoita, joista vähitellen löytyy toimivin ja näyttävin työstötapa. Projektin aikana mietin paljon myös yleisesti omaa työskentelytapani. Hyväksyin, että parhaimman lopputuloksen saavuttamiseksi tarvitsen jossain vaiheessa projektia vapaan testailuvaiheen projektin alussa määriteltyjen raamien puitteissa. Vaikka tekotapani ei aina ole kaikista johdonmukaisin, se toimii minulla. Lopulta, useiden kokeilujen ja pohdintojen jälkeen hahmottuu parhain toteutustapa, jota jaksan työstää ja kehittää pitkään.

Tekniseltä näkökantilta tarkasteltuna massaa tulee kehittää vielä vaaleammaksi. Vaaleutta olisin voinut tavoitella vielä uusilla massakokeilla tai useammilla polttolämpötilojen testauksilla, jolloin posliinin vaaleus pääsee paremmin esiin. Tekninen painotus painottui tässä projektissa vahvasti muotoon, minkä koin tärkeämpänä, alkuasetelmien ollessa riittävät. Myös lopullisen prototyypin kiinnitysmekanismit tulisi olla siistimmät ja paremmat.

Jatkossa massa- ja polttolämpötilatestien lisäksi aion kehittää lopullista tekniikkaa. Valkoisen värin lisäksi voisi osiin testata marmoroitua massaa tai osien osittaista lasitusta. Suunnittelen näyttävistä, suurikokoisista taidekoruista eheän sarjan ja sen rinnalle, samoja elementtejä työstäen, kaupallisemman sarjan, joka on käytännöllisempi ja lähestyttävämpi myös laajemmalle käyttäjäkunnalle. Kaupallisempi sarja tukee suurempien taidekorujen ilmaisumaailmaa. Parempia ja laadukkaampia kiinnitysosia tulee vielä etsiä ja korujen lukot tulee esimerkiksi tehdä itse tai teettää kestävästä materiaalista. Prototyyppi on eheä, mutta kokonaisuudesta tulee kehittää vieläkin eheämpi toimivammilla ja laadukkaammilla kiinnitysosilla. Korua työstäessä myöhemmin eheämmäksi tuotteeksi, niin tekotavoilta, kuin paremmilta koruosiltakin, tulee hinta määritellä tarkemmaksi. Opinnäytetyössä määritelty hinta on vain suuntaa antava määritelmä. Aion tuoda korulle näkyvyyttä tarjoamalla sitä esimerkiksi artisteille, muotikuvauksiin tai gallerianäyttelyyn.

LÄHTEET

Bonde Jensen, K. & Mäkelä, E. 2001. Suomalainen Koru. Helsinki: Art-Print Oy.

Gault, R. 2010. Paper Clay. Ceramics handbook. Lontoo. A & C Black Publishers Limited.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2005. Tutki ja kirjoita. osin uud. p. Helsinki: Tammi.

Ikonen, P. 2004. Arjen Trilogiaa korutaide taiteen tekemisen ja kokemisen välineenä. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja D Nro 2. Väitöskirja.

Vepsäläinen, M. 1988. Valumassa Posio. Opintomoniste.

Sähköiset lähteet

Angold Sarah Studio n.d. viitattu 25.9.2015.

<http://www.sarahangold.com/story.html>

Hortling A. 1993 Taideteollinen korkeakoulu, materiaalitutkimus Viitattu 15.11.2015.

<http://airihortling.fi/>

Karim Hana -Ceramic Art n.d. viitattu 2.2.2015.

<http://hanakarim.com/>

Korutaideyhdistys ry 2010, Kaksi hyvää videota korutaiteesta. Viitattu 22.11.2015.

<http://www.nykykoru.fi/kaksi-hyvaa-videota-korutaiteesta/>

Laukka Tuula n.d. Keramiikkakorut. Viitattu 2.2.2015.

<http://www.tuulalaukka.com/koru1.htm>

Masai association n.d. viitattu 26.9.2015.

<http://www.maasai-association.org/maasai.html>

Mursi Tribe n.d. viitattu 26.9.2015.

<http://omovalley.com/The-Mursi-people-is-the-most-popular-tribe-in-Omo-Valley.php>

Rahill Faith 2012. Creating Nerikomi Blocks: Decorating with Colored Clay Patterns. Viitattu 12.11.2015.

<http://ceramicartsdaily.org/ceramic-supplies/ceramic-colorants-ceramic-supplies-2/creating-neriage-blocks-decorating-with-colored-clay-patterns/>

Staiger Elizabeth n.d. viitattu 25.9.2015.

<http://elizabethstaiger.com/portfolio-items/recycled-neckpiece/>

Yr Hildur Contemporary Jewellery artist n.d. viitattu 25.9.2015.
<http://cargocollective.com/hilduryr#>

Kuvalähteet

Kuva 1. Tuula Laukka n.d. Keramiikkakorut. Viitattu 2.2.2015.
<http://www.tuulalaukka.com/koru1.htm>

Kuva 2. . Hana Karim-Ceramic Art n.d. viitattu 2.2.2015.
<http://hanakarim.com/>

Kuva 3. Hildur Yr Contemporary Jewellery artist n.d. viitattu 25.9.2015.
<http://cargocollective.com/hilduryr#>

Kuva 4. Sarah Angold Studio n.d. viitattu 25.9.2015.
<http://www.sarahangold.com/jewellery-look-book.html>

Kuva 5 Elizabeth Staiger n.d. viitattu 25.9.2015.
<http://elizabethstaiger.com/about-elizabeth/>

Kuva 6. Masai association n.d. viitattu 26.9.2015.
<http://zenmagazineafrika.com/culture/the-history-culture-behind-the-masai-tribe/>

Kuva 7. Mursi Tribe n.d. viitattu 26.9.2015.
<https://www.pinterest.com/pin/522699100476838022/>

Kuva 8. Tiia Tala 2015

Kuva 9. Jenni Vartiainen. Warner Music Live n.d. Viitattu 20.1.2015
<http://warnermusiclive.fi/wp-content/uploads/2013/03/Promokuva-2.jpg>

Kuva 10. Tyylini: Maria Veitola. 2008. Muoti & Kauneus. Anna. Viitattu 20.1.2015
<http://ellit.fi/muoti-ja-kauneus/muoti/tyylini-maria-veitola>

Kuva 11-36. Tiia Tala 2015

Kuvio 1- 2. Tiia Tala 2015

Taulukko 1-5. Tiia Tala 2015

Parhaat testatut massat

1a. 3b - Airi Hortlig
(<http://airihortling.fi/>)

Standard Porcelain	35 %
Hywhite superb	10 %
Maasälpä FFF	25 %
Liitu	5 %
Kvartsi	25 %

Plastisena:	
Vesi	27 %

Valusavena:	
Vesi	38 %
Dispex	0,2 %

1b. Posio - Vepsäläinen 1988. Opintomoniste

Kaoliini Grolleg		45 %
Pallosavi Hyplas 64	7,5 %	
Maasälpä FFF		12,5 %
Kvartsi		35 %

Plastisena:	
Vesi	27 %

Valusavena:	
Vesi	38 %
Dispex	0,18 %

Käytetyt lasitteet

2a. Wkl 101.1 – Kirkas lasite

Feldspar FFF	38,8 %
Dolomite Microdol	7,8 %
Wollastonite	20 %
Ball Clay Hyplas 64	16 %
Barium Carbonate	4 %
Quartz FFQ	13,4 %

2b. Wkl 137 – Puolihimmeä lasite.

Feldspar FFF	4 %
Kaolin Grolleg	40 %
Dolomite	7 %
Whitning	31 %
Quartz FFQ	18 %